

Çevre ve Değerlerde **PUSULA**

ÇEDES Projesi Aylık Eğitici Kılavuzu-Aralık 2024

Sorumluluk-Temizlik-Sağlıklı Yaşam

ISBN: 978-975-11-8266-1

*Çevreme Duyarlıyım
Değerlerime Sahip Çıkıyorum*

EĞİTİCİ KILAVUZU

Sorumluluk-Temizlik-Sağlıklı Yaşam

Aralık-2024

Genel Yayın Yönetmeni

Dr. Ahmet İŞLEYEN

Yayın Koordinatörü

Mustafa YILDIZ

Proje Koordinatörü

Abdulaziz GÜVEN

Editör

Nuray UĞURLUOĞLU

Yazarlar

Ayşegül CANDER

Gül Betül YILMAZ

Habibe YILMAZ

Nuray UĞURLUOĞLU

Semra ERDOĞAN

Sevda DEMİRBAĞ BAYRAK

Sevdegül ÇEKİÇ

Sibel ÇAVUŞ

Şeyma YILDIZ

Program Geliştirme Uzmanı

Mustafa BIYIKLI

Kapak ve İç Tasarım

Arif AVCI

Resimleme

Mehmet Ali KARAASLAN

Özgül ÖNALAN

ISBN: 978-975-11-8266-1

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ	
Kılavuz Hakkında	4
Etkinlikler Uygulanırken Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar	5
Kılavuz Uygulama Rehberi	6
Aylık Çalışma Planı Oluşturma	7
Kılavuz İçerik Rehberi	12
1. HAFTA	
Aktif Öğrenme	13
Şehir ve Kültür Gezisi	13
El Ele Gönül Gönüle	14
Vefa Ziyaretleri	14
Çevre Dostu Takımlar Görevde	15
Fasulye Torbası	17
Tut-Söyle-Kazan	18
Nereye Atsam	19
Edebî Metinler	21
Paylaşmanın Sıcak Hali	21
Mimar Sinan ve Şehzadebaşı Camii Hikâyesi	22
Anneler ve Kudüs	24
Dijital İçerik	25
Mesajını Güçlendir	26
2. HAFTA	
Aktif Öğrenme	28
Bir Kitap Bir Tohum Bir Çay	28
Başarılı İnsanların Ortak Özellikleri	30
Tam İsabet	30
Çözelim Öğrenelim	31
İsteklerim Sorumluluklarım	32
Görsel Yorumlama	33
Edebî Metinler	34
Sorumluluğun Gücü	34
Dijital İçerik	35
Mesajını Güçlendir	36

3. HAFTA	
Aktif Öğrenme	39
Yaşadığımız Çevreyi Temiz Turalım	39
Dijital Donanımsal Atıklar	39
Temizlik ve Hijyen	39
Yeniden Hayat Bulan Kumaşlar	40
Görsel Yorumlama	40
Edebî Metinler	41
Helal Ye Sağlığını Koru	41
Dijital İçerik	43
Mesajını Güçlendir	44
4. HAFTA	
Aktif Öğrenme	46
Gıda Okuryazarlığı ve Besinlerin Son Kontrolü	46
Renk Renk Sağlık	47
Besinler Sahnede	48
Hareket Ederken Öğren	48
Bil Bakalım Grubun Ne?	48
Kelime Avı	50
Edebî Metinler	52
Kendine İyi Bak	52
Dijital İçerik	54
Mesajını Güçlendir	56
Öğrencilerimizin Kaleminden	58
VELİ ETKİNLİKLERİ	
Sağlıklı Beslenme	59
Dijital Detoks	59
Atıkları Ayrıştırıyoruz	60
Dijital İçerik	61
Veli Mektubu	62

KILAVUZ HAKKINDA

Sorumluluk, kişinin kendi davranışlarını veya yetki alanına giren herhangi bir olayın sonuçlarını üstlenmesidir. Yani üzerimize düşen görevleri yapmak ve bu işlerin sonuçlarını üstlenme, yaptığımız her işin daha sonra açıklamasını yapabilme, farkında olabilme duygusudur.

Sorumluluk, tıpkı diğer beceriler gibi öğrenilebilen, kişiliğe veya karaktere dönüştürülebilen bir değerdir. Bu değer devamlılığı çocuğun küçük yaşlardan itibaren karşılaştığı yetişkin tutumlarına bağlıdır.

Çocuklarımız henüz öğrenme çağındayken onlarda sorumluluk duygusu geliştirilmelidir. Çocuklara duygu ve düşüncelerini yönetme becerisi kazandırılmalıdır.

Sorumluluk duygumuzun tamamlayıcı en önemli ögesi ise öz denetimdir. Öz denetim, kişinin kendi davranışlarını, eylemlerini ve kararlarını değerlendirmesi ve denetlemesi anlamına gelmektedir. Kişinin kararlarını içsel bir değerlendirmeye tabi tutarak insani, ahlaki, kültürel normlara göre denetlemesi, tutum ve davranışlarını bu ilkeler doğrultusunda şekillendirmesi öz denetim sahibi olduğunun göstergesi sayılmaktadır. Çocuklarımıza öz denetim becerisi kazandırarak toplumumuzu, yaşadığımız ortamı daha huzurlu ve yaşanabilir bir hâle getirebiliriz.

Bununla birlikte kişinin yaptıklarından veya yapmadıklarından sorumlu tutulup tutulamayacağının en önemli göstergelerinden biri akıl sahibi olmasıdır. Kişi, özgür iradesiyle düşüncesini tercihlerine yansıtabilmelidir. Bu yönüyle dünyada sorumluluk duygusu taşıyan tek varlık insandır.

En güzel şekilde yaratılan ve akıl gibi üstün vasıflarla donatılan insanı evren içerisinde önemli ve anlamlı kılan husus sorumluluk sahibi olmasıdır. Sorumluluk bilinci toplumsal hayatta erdemli bir hayat sürdürmenin ön şartı olarak karşımıza çıkmaktadır. Zira toplum içinde yaşayan bir insanın göz ardı edilemeyecek hakları ve sorumlulukları vardır.

Kişinin yaratıcısına, kendisine, ailesine, arkadaşlarına, akrabalarına, öğretmenlerine, iletişim kurduğu diğer kişilere çevresindeki canlı-cansız varlıklara karşı sorumlulukları olduğu gibi toplumsal düzenin korunmasını sağlayan kayıtlı ve kayıtsız kurallara, kültürel mirasa, örf, âdet, gelenek ve göreneklere uyma, uygun davranma ve gelecek nesillere aktarma sorumluluğu da bulunmaktadır.

Bu sorumluluklardan bir diğeri de temizliktir. Temizlik kirlilik hâinden uzak olmak, kötü söz ve davranışlardan arınmak, beden, çevrenin, kalbin, maddi ve manevi her türlü kirlilikten arındırılmasıdır. Temizliğin bu yönleriyle bir bütün hâinde ele almasının hem insan hayatını hem de toplumsal hayatı düzene koymadaki önemi göz ardı edilemez. Temiz bir çevre, insanların daha sağlıklı bir yaşam sürmesine yardımcı olurken ekosistemin sürdürülebilir olması açısından da önem taşır.

Temizliğin sağladığı en önemli kazanım sağlıklı olmaktır. Sağlık; sadece hastalık ve engelin olmayışı değil, bedence, ruhça ve sosyal yönden tam iyilik hâli olarak tanımlanabilir. Sağlıklı yaşam anlayışı ise kişiden kişiye farklılaşabileceği gibi genel anlamda bedenimize ve ruhumuza iyi gelen, fayda sağlayan alışkanlıklara sahip olma durumu olarak ifade edilebilir. Bu anlayış; dengeli ve yeterli beslenme, düzenli egzersiz yapma, yeterli uyku, stresle başa çıkabilme ve bağımlılıklardan kaçınma gibi temel alışkanlıkları içerir. Ayrıca temiz hava, su, gıda ve çevre sağlığının gözetilmesi de sağlıklı yaşamın sürdürülebilirliği açısından önemlidir. Çevreye duyarlılığı ve sağlıklı alışkanlıkları benimseyen bireyler, toplumsal sağlığa katkıda bulunarak daha huzurlu bir yaşamın temelini oluştururlar.

Sorumluluk, temizlik ve sağlıklı yaşam; bireylerin kişisel ve toplumsal düzeyde daha iyi bir yaşam sürmeleri için temel değerlerdendir. Hem bireysel hem de toplumsal düzeyde sağlıklı ve huzurlu bir yaşamın sürdürülebilir olabilmesi için bu değerlerin genç kuşaklara da kazandırılması büyük önem

taşımaktadır. Kişisel bakım, temizlik alışkanlıkları ve sorumluluk bilincinin kazandırılması, öğrencilerin yalnızca sağlıklı bireyler olarak yetişmelerini değil, aynı zamanda topluma faydalı ve duyarlı bireyler olmalarını sağlar.

Sorumluluk, temizlik ve sağlıklı yaşam değerlerini konu alan kılavuzumuz, öğrencilerine değerler eğitimi verme gayretinde olan değerler kulübü temsilci öğretmenleri ve eğitimcilerin kullanımları için hazırlanan içeriklerden oluşmaktadır.

Kılavuzda, öğrencileri öğrenme çıktılarına ulaştıracak okul içinde ve okul dışında (mahalle, yakın ve uzak çevre vb.), Millî Eğitim Bakanlığı (MEB), Diyanet İşleri Başkanlığı (DİB) ve Gençlik ve Spor Bakanlığına (GSB) ait kurum ve kuruluşların tamamında, aile ve çevreyi de sürece dâhil edecek etkinliklere yer verilmiştir.

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nde yer aldığı gibi değerlerimiz; kişinin varoluşsal olarak anlam kazanmasına, hayata anlam katmasına, kendi içinde ahenkli olmasına, ahlaklı ve erdemli bir kişilik yapısı kazanmasına ve tekâmülüne hizmet ederek içinde yaşadığımız toplumla bütünleşmesine ve nitelikli toplumsal ilişkiler geliştirmesine kılavuzluk eder.

Eğitici Kılavuzu hazırlanırken Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Ortak Metni'nde yer alan "Erdem-Değer-Eylem" modelindeki değerler ve süreç bileşenleri incelenerek hedefler oluşturulmuştur. Bu modelde ana hedef; eylemlerden değerlere, değerlerden erdemli insana, erdemli insandan nihai hedef olan "huzurlu aile ve toplum" ile "yaşanabilir çevrede huzurlu insan"a ulaşmaktır.

Maarif Modeli'ndeki değerler, içeriğin hazırlanmasında ve uygulanmasında temel teşkil etmiştir. Öğrencinin bu değerler çerçevesinde yakın ve uzak çevresiyle etkileşim içinde olması da hedeflenmiştir. Öğrencilerin iş birliği yapabilmeleri, etkin öğrenmeyi gerçekleştirebilmeleri, öğrenme şekillerini ve bireysel farklılıklarını keşfedebilmeleri için farklı öğretim yöntem ve teknikleri kullanılmıştır.

Kılavuzdaki etkinlikler; öğrencileri düşünmeye, sorgulamaya ve olumlu davranışlar kazandırmaya teşvik eder. Öğrencilerin fiziksel, sosyal ve duygusal gelişimini destekler. Bu yönüyle kapsayıcı ve bütünleştirici bir özellik taşır. Ayrıca yapılan etkinlikler öğrencilerin:

- Millî, manevi, insani, ahlaki ve kültürel değerlere sahip çıkan,
- İnsan, şehir, kültür ve medeniyet arasında sağlıklı ilişkiler kuran,
- Sosyal sorumluluklarını bilen, tarihî mirasına sahip çıkan,
- Dengeli, duyarlı, öz denetimli bireyler olarak yetişmelerine katkıda bulunur.

ETKİNLİKLER UYGULANIRKEN DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN HUSUSLAR

1. Etkinlikleri uygulama esnasında öğrencilerin farklı becerileri, ihtiyaçları, hazırbulunuşlukları, ilgileri ve öğrenme tercihleri göz önünde bulundurularak uygun öğrenme-öğretme yöntem ve teknikleri dikkate alınmalıdır.
2. Eğitici, yayımlanacak Yıllık Çalışma Planı ve Eğitici Kılavuzları kapsamında çalışma planı hazırlamalı ve yürütmelidir.
3. Etkinlikler MEB Eğitim Kurumları Sosyal Etkinlikler Yönetmeliği ile MEB Sosyal Etkinlik İzinleri Yönergesi dikkate alınarak hazırlanmalıdır.
4. Önceden hazırlık yapılması gereken etkinliklerde okul içinde ve dışında (mahalle, yakın ve uzak çevre vb.), Millî Eğitim Bakanlığı (MEB), Diyanet İşleri Başkanlığı (DİB) ve Gençlik ve Spor Bakanlığına (GSB) ait kurum ve kuruluşların tamamında öğrenci ve veli bilgilendirilmeli; eğitim ortamının

ya da etkinliklerin hazırlanabilmesi için ilgili kişilere yeterli süre verilmelidir.

5. Etkinlikler esnasında öğrencilere verilecek görevler, onların öz güvenini artıran ve onlara sorumluluk bilinci kazandıran nitelikte olmalıdır. Öğrencilerin eğlenerek öğrenebileceği ve gönüllü olarak aktif rol alacağı bir ortam hazırlanmalıdır.
6. Etkinlikler uygulanırken karşılıklı saygı ve sevgi iklimi oluşturulmalı; öğrencilerin kendilerini ifade edebilecekleri bir eğitim ortamı hazırlanmalıdır.
7. Etkinlikleri uygulama esnasında her öğrenciye fırsat verilecek ortam oluşturulmalıdır. Öğrenci sayısının fazla olduğu durumlarda öğrenciler gruplara ayrılmalı; grupların her seferinde farklı öğrencilerden oluşmasına ve yaş, cinsiyet, beceri, gelişim özellikleri açısından denk olmasına dikkat edilmelidir.
8. Aile katımlı etkinlikler hazırlanırken aile bireylerinin (vefat, anne-baba ayrı olma, engellilik vb.) özel durumları dikkate alınmalıdır.
9. Araç gereç gerektiren etkinlikler için hazırlık yapılarak eğitim ortamına gidilmelidir.
10. Etkinlikler uygulanırken olağandışı bir durum yaşanmaması için gerekli önlem ve tedbirler alınmalıdır.
11. Proje kapsamında yapılacak etkinliklerde "Eğitici Kılavuzu"nu kullanmak esastır. Eğitici, kılavuzda bulunmayan farklı bir etkinlik yapmak isterse il ya da ilçe ÇEDES koordinasyon kurullarından onay alır. İl ya da ilçe koordinasyon kurullarına başvurmadan önce aşağıda yer verilen etkinlik hazırlama veya geliştirme aşamalarını göz önünde bulundurmakla yükümlüdür.

Etkinlik hazırlama veya geliştirme aşamaları şunlardır:

- Hazırlanacak etkinlikler anayasaya, yasalara ve projenin usul, esas ve amaçlarına uygun olmalı,
- Etkinliğe uygun ortam ve araç gereç seçilmeli,
- Yapılmak istenen etkinlikte ailenin gönüllü olmasına dikkat edilmeli,
- Etkinlikler planlanıp uygulanırken israftan kaçınılmalı,
- Uygulama süreçlerinde oluşabilecek riskler göz önünde bulundurulmalıdır.

KILAVUZ UYGULAMA REHBERİ

Değerli Eğitici,

Projemiz kapsamında hedeflenen öğrenme çıktılarına öğrencilerimizi ulaştırmada sizlerin gayreti, emeği, fedakârlığı ve örnek olması çok önemlidir. Sizlerin mesleki bilgi, birikim, tecrübe ve donanımınıza güveniyoruz. Uzman ekibimizle hazırladığımız bu çalışmayı, sizlere ulaştırarak yanınızda olduğumuzu hissettirmek, etkili ve zengin içerik örnekleriyle sizleri desteklemek istiyoruz. Bu başlık altında aylık çalışma planınızı nasıl oluşturmanız gerektiği hakkında ipuçları bulacaksınız. Öğrenciyi tanımak, uygulama mekânının donanımı ve imkânları hakkında bilgi sahibi olmak işinizi kolaylaştıracaktır.

Aylık Çalışma Planı Oluşturma

1. Kılavuz içeriğinde haftalık olarak ayrılmış eylemleri inceleyerek öğrencilerinizde gördüğünüz ve öncelik verilmesi gerektiğini düşündüğünüz alanlarda hedefler belirleyiniz.
2. Belirlediğiniz öğrenme çıktıları ile ilgili sizler için örnek olarak hazırlanmış etkinlikleri inceleyerek

yapmayı planladığınız etkinlikleri Tablo 1 üzerinde işaretleyiniz.

3. Tablo 2’de Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli’nde bulunan etkinlikler; saygı, estetik, mütevazılık, adalet, dürüstlük, özgürlük, sorumluluk, temizlik, sağlıklı yaşam, sabır, sevgi, dostluk, merhamet, vatanseverlik/yardımseverlik, çalışkanlık, aile bütünlüğü, mahremiyet, tasarruf ve duyarlılık değerlerinin tümü için yapılabilir.
4. Eğitici bulunduğu bölgenin ve görev yerinin şartlarını göz önünde bulundurarak Tablo 2’den de seçim yapılabilir.
5. Eğitici ihtiyaç duyması hâlinde kılavuz içeriğinde bulunan etkinliklerin haftalar arasında yerlerini değiştirerek uygulayabilir.
6. Eğitici yapmaya karar verdiği etkinlikleri birleştirerek Tablo 3’te aylık bireysel çalışma planını oluşturur.
7. Etkinlikler yapılırken aşağıdaki yöntem ve teknikler kullanılır; yaparak yaşayarak öğrenme, iş birliği öğrenme, proje tabanlı öğrenme, sosyal kültürel geziler, mahalle etkinlikleri, ayın değeri ile ilgili ziyaretler, hikâye ve görsel yorumlama, dijital içerik izleme, sportif turnuvalar, geleneksel oyunlar, drama, beyin fırtınası, öykü oluşturma, kavram haritaları, soru-cevap, tartışma, örnek olay, münazara, gezi-gözlem, değer telkini, davranış değiştirme, değer belirginleştirme, değer analizi yaklaşımı, karakter eğitimi, eylem öğrenme.
8. Etkinlikler yakın ve uzak çevrede yapılacaksa eğitici tarafından gerekli güvenlik önlemleri alınarak planlama yapılır.
9. Eğitici, çalışma planına aldığı etkinlikleri MEB, DiB ve GSB’ye bağlı kurum ve kuruluşların hangisinde gerçekleştireceğine karar verir.
10. Eğitici görev yaptığı bölgede, okul dışı yapılacak etkinliklerde destek alabileceği paydaş kurum temsilcileri olup olmadığı konusunda ilçe koordinatöründen bilgi alır.
11. Eğitici, görev yaptığı bölgede paydaş kurum temsilcileri varsa oluşturduğu aylık çalışma planını onlarla paylaşır ve iş birliği yapar. Yapılabilecek ortak çalışmalar istişare edilerek gerekli planlamalar yapılır.
12. Eğitici, uygulamaya karar verdiği etkinliklerde velileri öğrenme sürecine dâhil etmek için aşağıdaki adımları takip eder:
 - Uygulamaya karar verdiği etkinlikleri her ayın ilk haftası velilere göndererek onları bilgilendirir.
 - Veli mektubunu ve öğrencilerin aileleriyle yapabilecekleri veli etkinlik örneklerini her ayın ilk haftası velilere gönderir.
 - Kılavuz sonunda bulunan veli dijital içerik örneklerinin linklerini mümkünse her haftaya en az bir tane gelecek şekilde velilerle paylaşır.
 - Veli, öğrenci ve paydaş kurumlar ile kahvaltı, piknik, iftar vb. programları mümkün olabilecek sıklıkta düzenler. [Aile katılımlı etkinlikler hazırlanırken aile bireylerinin (vefat, anne-baba ayrı, engellilik vb.) özel durumları dikkate alınmalıdır.]
13. Eğiticiye, öğrencileri uygulama mekânına götürmeden önce veya götürürken; ayın değerleri ile ilgili öğrencileri motive edecek, düşündürecek, bilgilendirecek; öğrencilerin farkındalıklarını arttıracak ve kalıcı davranış değişikliğine katkıda bulunacak bir konuşma yapması tavsiye edilir.
14. Okul dışında yapılacak etkinlikler için proje kapsamında alınan genel veli izin belgeleri haricinde etkinliğe özel veli izin belgeleri alınması gerekir.

TABLO-1

Ay	Tema	Hafta	Öğrenim Alanı	Aralık Ayı Öğrenme Çıktıları	Kılavuzdaki Etkinlikler	Seçilen Etkinlik
ARALIK	SORUMLULUK-TEMİZLİK-SAĞLIKLI YAŞAM	1	SORUMLULUK	Kendine karşı görevlerini yerine getirmek	Aktif Öğrenme	
				Öz bakımını doğru biçimde ve zamanında yapar.	1. Şehir ve Kültür	
				Verdiği kararların sorumluluğunu alır.	2. El Ele Gönül Gönüle	
				İnsani, vicdani, millî, manevi ve tarihî sorumluluklarının farkına varır.	3. Vefa Ziyaretleri	
				Kendine, ailesine, çevresine ve vatanına karşı sorumlu davranır.	4. Çevre Dostu Takımlar Görevde	
				Sorumlu olduğu davranışların olumlu/olumsuz sonuçlarının bilincine varır.	5. Fasulye Torbası	
					6. Tut-Söyle-Kazan	
					7. Nereye Atsan	
		2	SORUMLULUK	Topluma karşı görevlerini yerine getirmek	Edebî Metin	
				İnsan haklarının ve sorumluluklarının ne olduğu ve nasıl korunması gerektiğini bilir.	1. Paylaşmanın Sıcak Hali	
					2. Mimar Sinan ve Şehzadebaşı Camii Hikâyesi	
					3. Anneler ve Kudüs	
					Dijital İçerik	
					Mesajı Güçlendir	
		3	TEMİZLİK	Toplumsal yardımlaşma ve dayanışma için düzenlenen etkinliklere katılır.	Aktif Öğrenme	
				Kamu malları ve ortak yaşam alanlarını özenli ve temiz kullanır.	1. Bir Kitap Bir Tohum Bir Çay	
				Toplumsal hayatı düzenleyen kurallara uygun hareket eder.	2. Başarılı İnsanların Ortak Özellikleri	
				Görev bilincine sahip olmak	3. Tam İsabet	
				Duygu, düşünce ve davranışlarından sorumlu olduğunu kabul eder.	4. Çözelim Öğrenelim	
				Aldığı görevleri yerine getirirken özverili davranır.	5. İsteklerim Sorumluluklarım	
				Rabbine karşı sorumluluklarının farkına varır.	6. Görsel Yorumlama	
				Zaman yönetiminin önemini kavrar.	Edebî Metin	
		4	SAGLIKLI YAŞAM	Kişisel temizlik ve bakımına önem vermek	Sorumluluğun Gücü	
				Kişisel temizlik ve bakımın öz saygı göstergesi olduğunu bilir.	Dijital İçerik	
				Tükettiği ürünlerin temiz, sağlıklı olmasına ve helal olmasına özen gösterir.	Mesajını Güçlendir	
				Yaşadığı ortamın temizliğine dikkat etmek		
				Ev, sınıf, okul bahçesi ve çevresi gibi ortak alanların temizliğinde görev alır.	Aktif Öğrenme	
				Çevresel temizliğe ve sürdürülebilirliğe önem vermek	1. Temizlik ve Hijyen Alışkanlıkları	
				Çevre kirliliğinin kaynaklarını, nedenlerini ve sonuçlarını bilir.	Atölyesi	
				Ekosistemi korumak için etkili atık yönetiminin önemini bilir.	2. Yaşadığımız Çevreyi Temiz Tatalım	
		VELİ ETKİNLİKLERİ	SAGLIKLI YAŞAM	Çevre temizliği ve atık yönetimi konusunda örnek davranışlar sergiler.	3. Dijital Donanımsal Atıklar	
				Gelecek nesillere temiz bir çevre bırakmak için çaba gösterir.	4. Yaşadığımız Çevreyi Temiz Tatalım	
				Yeterli, dengeli ve sağlıklı beslenmek	5. Yeniden Hayat Bulan Kumaşlar	
				Gıda okuryazarlığı konusunda bilinçlenerek gıda üzerindeki bilgileri anlayabilir.	6. Görsel Yorumlama	
				Sosyal ve sportif etkinliklere katılmak	Edebî Metin	
				Spor ve egzersiz yapmanın, uğraşı sahibi olmanın hem fiziksel hem de psikolojik sağlığa olumlu katkılarını bilir ve günlük egzersiz yapma alışkanlığı kazanır.	Helal Gıda ve Sağlık	
				Yaşına ve fiziksel özelliklerine uygun sosyal ve sportif etkinliklere katılır.	Dijital İçerik	
				Bağımlılıktan kaçınmak ve bağımlılıkla mücadele etmek	Mesajını Güçlendir	
				Bağımlılığın sosyal ilişkileri olumsuz etkileyeceğini bilir.		
				Teknoloji kullanımı, alışveriş gibi konularda davranışlarının bağımlılığa dönüşmemesi için kontrollü davranır.		
				İnsan sağlığını önemsemek		
				Su, besin kaynakları ve havayı temiz tutmanın sağlık için önemini fark eder.		
				Yeterli ve düzenli uyku alışkanlığı edinir.		
				Veli Etkinliği		
				Veli Dijital içerik		
				Veli Mektubu		

TABLO-2

GENEL ETKİNLİK HAVUZU

Tablodaki etkinlikler; saygı, estetik, mütevazılık, adalet, dürüstlük, özgürlük, sorumluluk, temizlik, sağlıklı yaşam, sabır sevgi, dostluk, merhamet vatanseverlik/yardımseverlik, çalışkanlık aile bütünlüğü, mahremiyet, tasarruf ve duyarlılık değerlerinin tümü için yapılabilir. Aşağıdaki etkinlik havuzundan uyguladığınız etkinlikleri tabloya (X) ile işaretleyiniz. Etkinliği hangi değer veya değerler için uyguladığınızı yazınız.

S. No	ETKİNLİKLER	DEĞERLENDİRME	
DOĞA VE ÇEVRE		X	Değerler
1	"Doğa ve Çevre Bilinci" faaliyetleri		
2	Çevre ve değerler temalı TEKNOFEST ve TÜBİTAK projeleri		
3	"Sıfır Atık -Atıkların Dönüşümü" kampanyaları		
4	"Okulumu-Mahalleme Yeşille Buluşturuyorum-Fidan Dikiyorum" etkinliği		
SOSYAL VE KÜLTÜREL ETKİNLİKLER			
5	Ayın temasına uygun sinema günleri		
6	Okul duvarına grafiti çalışması		
7	Okulum temiz etkinlikleri		
8	Değerler Gazetesi (Öğrencilerin yaptıkları iyi davranışların basılı veya dijital haberleştirilmesi)		
9	Okulun en duyarlı öğrencisi- sınıfı etkinlikleri		
10	Münazara, söyleşi ve paneller		
11	Değerler koridoru – sorumluluk caddesi – saygı sokağı, vb. eğitim ortamlarının oluşturulması		
12	Ayın değeri faaliyetleri ile ilgili e-kitap veya sanal sergi oluşturma		
13	Değerlerle ilgili kavram haritaları oluşturma		
14	Kitap okuma ve tahlil yapma çalışması		
15	Tarihî şahsiyetlerin değerle ilişkilendirilmesi		
16	Şiirler üzerinden değer öğretimi		
17	Peygamberimizin hayatından değerlerimizle ilgili örnekler		
18	Masal, kukla hazırlama ve temaya uygun içerikle drama oyunları		
19	Web2 araçları ile hazırlanmış dijital sergiler, videolar ve oyunlar		
20	Ayın temasına uygun materyal tasarlama (rozet, kitap ayracı vb.)		
21	Akrostiş hazırlama, hikâye-deneme yazma		
22	Hacivat-Karagöz etkinlikleri		
23	Boyama, pixel kodlama ve görsel sanat etkinlikleri.		
24	Ayet, hadis, özlü sözler ile üretilen yazılı ve görsel içerikler		
25	Geleneksel sanatlar		
26	Mahya yazıları, mâni yarışmaları, Ramazan Sokağı gibi ramazan etkinlikleri		
27	Yerli malın teşvik edilmesi		
28	Kardeş okulları ziyaret etme ve hediyeleşme		
29	Pansiyonda kalan öğrenciler için akşam etkinlikleri		
30	Dünyada yaşanan olağan üstü durumlarda (doğal afetler, savaş vb.) yardım faaliyetleri		
31	Dinî günlerde kolonya, şeker ikramı		
YARIŞMA VE EĞİTİMLER			
32	İletişim becerileri, bilinçli internet kullanma, medya okuryazarlığı, siber zorbalık, işaret dili vb. eğitimleri		
33	Farkındalık eğitimleri (itfaiye, AFAD, Kızılay, 112 vb.)		
34	Sanat atölyesi (ebru, hat, naht...vb.)		
35	Gençlik merkezi halk eğitim kursu faaliyetleri (salon sporları, okçuluk vb., sanat tasarım atölyeleri, zeka oyunları, hitabet ve liderlik becerileri, resim ve mutfak atölyeleri)		
36	Resim, şiir, hikâye, fotoğraf, afiş, slogan, kısa film yarışmaları		
KAMP VE SPORİF FAALİYETLER			
37	Sportif turnuvalar		
38	Anne-baba ve çocuk kampları		

39	Dede torun buluşmaları		
40	Değerler kulübü İzcilik çalışmaları		
41	Bisiklet turu (Her bir öğrencinin bisikletinin üzerine ayın değeri ile ilgili ayet, hadis, atasözü, deyim yazılabilir.)		
42	Doğa yürüyüşü, piknikler		
43	Spor ve zekâ oyunları turnuvaları		
44	Paydaş kurumlarla günübirlik/yatılı kamp etkinlikleri		
45	Geleneksel çocuk oyunları, halk oyunları		
46	Takım oyunu örneklerinin Web 2.0 araç eğitimi		
47	Uçurtma şenliği		
48	Oryantring		
49	Okul ve sokak röportajları		
50	Yılsonu şenlikleri		
GEZİ VE ZİYARETLER			
51	Millî, manevi ve kültürel mekânların ziyaret edilmesi		
52	Şehrimi geziyorum, değerlerimi yaşıyorum etkinliği		
53	Gazilere ve şehit ailelerine yönelik ziyaretler ve mektup çalışması		
54	Yaşlı ve huzur evi ziyaretleri		
55	Hastane ziyaretleri		
56	Sağlık sorunları nedeniyle evde eğitim alan öğrencilere ziyaret		
57	Taziyeler		
58	Köy ziyaretleri		
59	Hayvan barınağı ziyareti		
60	Çocuk hastaların ziyareti		
61	Hastane okullarındaki öğrencilerle mektup arkadaşlığı		
62	Unutulmaya yüz tutmuş mesleklerle devam ettirmeye çalışanların ziyaret edilmesi		
63	Tabiat okulu (tabiatla buluşmalar, birlikte iş yapabilme yeteneği kazanma vb.)		
64	Mahallemini tanıyorum, çevreme duyarlıyım temalı mahalle ziyaretleri		
VELİ ETKİNLİKLERİ			
65	Veli, öğrenci ve paydaş kurumlarla ile ortak, kahvaltı, piknik, iftar programları vb.		
AYIN TEMASI İLE İLGİLİ BAŞKA NELER YAPABİLİRSİNİZ?			
66	Okul kütüphanesinde kitaplık oluşturma		
67	Okul, park, cami bahçelerinin ağaçlandırılması		
68	Çevre ve iklim değişikliği farkındalık çalışmaları		
69	Ekolojik ayak izinin azaltılmasına yönelik çalışmalar yapılması		
70	Meslek sahipleri ile söyleşi etkinliği		
71	Yetimler ve ihtiyaç sahiplerine maddi manevi destek olunması		
72	Sporda başarılı rol modeller biyografisi çalışması		
73	Dijital korunma ve sosyal medyada etik kurallar hakkında seminer		
74	Ailelere yönelik çocuklarda sorumluluk bilincini geliştirmenin yolları konulu seminerler		
75	Okul bahçesine fidan dikme ve öğrenciye zimmetlenerek bakımının sağlanması		
76	Veda hutbesini okuyarak, bireysel ve toplumsal sorumluluklar bakımından değerlendirilmesi		
77	Sorumluluk, temizlik, sağlıklı yaşam temalı drama etkinlikleri		
78	Yardım faaliyetleri yürüten devlet kurum ve kuruluşlarına ziyaretler. (Afad, Kızılay vb.)		
79	Peygamber Efendimiz'in (as) temizlik ve sağlıklı yaşam önerileri ile ilgili etkinlikler		

TABLO-3

Ay	Tema	Hafta	ARALIK AYI EĞİTİCİ BİREYSEL ÇALIŞMA PLANI		Uygulanma Durumu	
ARALIK	SORUMLULUK	1. Hafta	Kılavuzdan Seçilen Etkinlikler (Tablo 1)	Genel Havuzdan Seçilen Etkinlikler (Tablo 2)	Evet	Hayır
	SORUMLULUK	2. Hafta				
	TEMİZLİK	3. Hafta				
	SAĞLIKLI YAŞAM	4. Hafta				

KILAVUZ İÇERİK REHBERİ/ ETKİNLİK HAVUZU:

Kılavuzda yer alan bölümler aşağıda sıralanmıştır:

Aktif Öğrenme

Bu bölümde öğrencilerin öğrenirken eğlenebileceği oyun, yarışma vb. etkinlikler ile gezerek, araştırma yaparak öğrenmelerini sağlayacak etkinliklere yer verilmiştir. Eğitici uygun gördüğü etkinlikleri seçerek çalışma planına alabilir.

Edebî Metin

Bu bölümde ayın değerlerini destekleyen, temel eğitim ve ortaöğretim düzeyinde kullanılacak hikâye, deneme vb. metinlere yer verilmiştir. Eğitici, uygun gördüğü hikâyeyi veya denemeyi seçerek çalışma planına alabilir.

Görsel Yorumlama

Bu bölümde ayın değerlerini destekleyen, temel eğitim ve ortaöğretim düzeyinde kullanılacak örnek görsellere yer verilmiştir. Eğitici, uygun gördüğü görsel içerikleri aylık çalışma planına alabilir.

Dijital İçerik

Bu bölümde ayın değerlerini destekleyen temel eğitim ve ortaöğretim düzeyinde kullanılacak örnek dijital içeriklere yer verilmiştir. Eğitici uygun gördüğü dijital içeriği seçerek çalışma planına alabilir.

Mesajını Güçlendir

Bu bölümde ayın değerlerini destekleyen temel eğitim ve ortaöğretim düzeyinde kullanılacak ayet, hadis, özlü söz ve Esmâü'l Hüsna'ya yer verilmiştir. Planladığınız etkinliği yaparken değer ve o değere ait alt bileşenleri ilişkilendirilebilecek örnek ayet, hadis ve özlü sözlerden faydalanabilirsiniz. Esmâü'l Hüsna örneği ile öğrencilerin Allah'ın (cc) isimlerini kendi hayatlarına nasıl yansıtabilecekleri hakkında bilgi sahibi olmalarını sağlayabilirsiniz.

Veli Etkinliği

Bu bölümde velileri de sürece dâhil ederek öğrencilerde istendik yönde davranış değişikliği oluşturmak amaçlanmıştır. Veli etkinlikleri hem aile içerisinde yapılabilecek etkinlikleri hem de tüm velilerin bir araya gelerek yapabilecekleri etkinlikleri içerir. Proje uygulamalarında velilerin aktif rol alması önemsenmektedir.

Veli Dijital İçerik

Bu bölümde velilerin çocuklarının eğitim ve gelişim süreçlerini sağlıklı yürütebilmelerini desteklemek amacıyla MEB tarafından yayımlanan Velivizyon Ailem dizisinden videolar ile ayın değerlerini içeren dijital içeriklere yer verilmiştir. Eğitici, dijital içerik örneklerinin linklerini mümkünse her haftaya en az bir tane gelecek şekilde velilerle paylaşır.

Veli Mektubu

Bu bölümde ayın değerleri ile ilgili yapılacak etkinlikler ve bu etkinliklere nasıl destek verilebileceğine dair velilere bilgilendirmeler yapılır. Eğitici, aylık çalışma planına aldığı etkinlikleri her ayın ilk haftasında veli mektubu aracılığıyla velilere ulaştırmalıdır.

1. HAFTA ETKİNLİK HAVUZU: SORUMLULUK

AKTİF ÖĞRENME

1. Etkinlik

Etkinlik : Şehir ve Kültür Gezisi

Hedef Kitle : Temel Eğitim-Ortaöğretim

Amaç : İnsan, şehir, kültür ve medeniyet arasındaki ilişkiyi keşfetmek, tanımak ve kültürel miras aktarımını sağlamak.

Değerli Eğitimci,

Bu ay değerler kulübünde sizleri şehirde kültür gezisi yapmaya davet ediyoruz. Amaç insan, şehir, kültür ve medeniyet arasındaki ilişkiyi keşfetmek; yaşadığımız şehri daha iyi tanımak, şehrin tarihini öğrenmek ve kültürel mirasını öğrencilerimizle buluşturmaktır. Bu şekilde öğrenciler millî ve manevî değerlerimizi, yaşayarak öğrenecek ve gelecek nesillere aktarmanın gururunu yaşayacaklardır.

Yapılacak gezilerde müzeler, tarihî yapılar, camiler, kaleler, şehitlikler, kütüphaneler, bilim merkezleri ve üniversiteler ziyaret edilebilir. Geziler sırasında şehirdeki bilim, kültür, sanayi ve teknoloji alanındaki gelişmeler yakından incelenebilir. Bu sayede öğrenciler, yaşadığı şehrin büyüme ve gelişme süreçlerini anlayarak gerçekleştirilecek projelerde nasıl rol alabileceklerini düşüneceklerdir.

Yapılan gezilerde:

- Öğrencilere bir gezi defteri tutabilecekleri söylenir.
- Öğrencilerden gezdikleri şehirle ilgili, bir şehir kültür haritası oluşturmaları, tarihî eserlerin görse-
lini yansıtan maketler yapmaları veya yeni projeler için fikir geliştirmeleri istenir.
- Tarihî ve kültürel mekân ziyareti sonrası öğrencilerden gördükleri eserler hakkında bir panel dü-
zenlemeleri, fotoğraf veya video kullanarak kısa bir film veya belgesel hazırlamaları istenebilir.
- Hazırlanan eserler eğitimci kontrolünden sonra okulun sosyal medya hesaplarında paylaşılabilir.
- Fotoğraflarda kişi veya kişiler yer alıyorsa Kişisel Verilerin Korunması Kanunu (KVKK) dikkate alınmalıdır.
- Etkinlikler, gerekli izinler alınarak gerçekleştirilmelidir.

2. Etkinlik

Etkinlik : El Ele Gönül Gönüle

Hedef Kitle : Temel Eğitim-Ortaöğretim

Amaç : Öğrencilere insani sorumluluk bilinci kazandırmak.

Milletimiz insani yardımlar konusunda tarihinden ve kültüründen kaynaklanan güçlü bir geleneğe sahiptir. Türkiye; doğal afetler, savaş, yoksulluk ve toplumsal çatışmalar nedeniyle zor durumda kalan ülkelere yardımda bulunmayı insani bir görev olarak görmektedir.

Bu düşünceden hareketle ırk, din, dil, cinsiyet farkı gözetmeksizin ihtiyaç duyulan yerlere, süratle ve imkânların elverdiği ölçüde insani yardım ulaştırmaya gayret eden ülkemiz bu doğrultudaki çabalara katkıda bulunmaktadır.

- Etkinlik eğiticinin yukarıdaki metni öğrencilerle paylaşmasıyla başlar.
- Değerler kulübü öğrencileriyle yurt içi ve yurt dışında insani sorumluluk adına neler yapılabileceği üzerine beyin fırtınası yapılır.
- Yapılan beyin fırtınası sonucunda ortaya çıkan fikirler değerlendirilir.
Bunlara ek olarak
- Filistin'e yardım kermesi düzenlenmesi,
- Afrika'da su kuyusu açılması için çalışmalar yapılması,
- Yurt içi ve yurt dışında bulunan yetimlerin gıda ve giyim ihtiyaçlarının karşılanması,
- Sağlık ihtiyaçlarına destek sağlanması vb. sosyal sorumluluk çalışmaları yapılabilir.

3. Etkinlik

Etkinlik : Vefa Ziyaretleri

Hedef Kitle : Temel Eğitim-Ortaöğretim

Amaç : Öğrencilere vefa duygusu ve toplumsal sorumluluk bilinci kazandırmak.

- Eğitici tarafından şehit yakını, gazi, yaşlı ve hasta ziyaretleri planlanır.
- Ziyaret sırasında dikkat edilmesi gereken hususlar hakkında öğrencilerle ön hazırlık yapılır.
- Ziyaret sonrasında bu görüşmelerin devamlılığı için bir sosyal sorumluluk etkinliği planlanabilir.
- Ziyaretlerde;
 - ✧ Ziyaret süresi kısa tutulmalı,
 - ✧ Ziyaret öncesi planlamaya uyulmalı,
 - ✧ Ziyaret sırasındaki adabımuâşeret kurallarına dikkat edilmeli,
 - ✧ Verilebilecek en güzel hediye sevgi ve güler yüz olduğu unutulmamalıdır.

4. Etkinlik

Etkinlik : Çevre Dostu Takımlar Görevde

Hedef Kitle : Temel Eğitim-Ortaöğretim

Amaç : Öğrencilerin kamu malları ve ortak yaşam alanlarının kullanımına dair farkındalık geliştirmelerini sağlamak.

Etkinlik bir ay boyunca her gün veya tercihen haftanın belirli günlerinde, teneffüslerde yaptırılır.

- Gönüllü kulüp öğrencileri arasından “enerji sorumlusu”, “su sorumlusu (bahçesinde çeşme olan okullar için)”, “çevre sorumlusu” belirlenir.
- Görevlendirilen öğrencilere sorumlulukları hakkında bilgi verilerek onlardan yanlarında kalem ve not defteri bulundurmaları istenir.
- Öğrenciler her kata iki enerji, bir çevre sorumlusu olacak şekilde yerleştirilir.
- Okul bahçesine ise iki öğrenci çevre sorumlusu, iki öğrenci su sorumlusu olarak görevlendirilir.
- Sorumlu öğrencilerin yakalarına görseldeki benzer görev kartı takılır.
- Eğitici, görevli öğrencilerin aldıkları notları belirlediği aralıklarla değerlendirir.
- Kamu malını özenli kullanan, sınıf ve okul hijyenine dikkat eden, çevre dostu davranışlarda bulunan öğrencileri/sınıfları tespit eder.
- Hafta/ay sonunda dereceye giren öğrenciler/sınıflar, okul töreninde ilan edilir ve ödüllendirilir.

Enerji sorumluları:

- ✧ Görev alanlarında koridorlarda bulunur.
- ✧ Lambaları açık bırakmama konusunda nazik bir dille arkadaşlarına hatırlatmalar yapar.
- ✧ Gün boyu, enerji israfı yapmayan sınıfları tespit eder.

Çevre sorumluları:

- ✧ Katlarda ve okul bahçesinde bulunur.
- ✧ Yerlere çöp atmama konusunda nazik bir dille arkadaşlarına hatırlatmalar yapar.
- ✧ Gün boyu temizlik konusunda hassasiyet gösteren sınıfları tespit eder.

Su sorumluları:

- ✧ Okul bahçesindeki çeşmenin yakınında bulunur.
- ✧ Su israfı yapmama hususunda nazik bir dille hatırlatmalar yapar.

ÇEVRE SORUMLUSU

SU SORUMLUSU

ENERJİ SORUMLUSU

5. Etkinlik

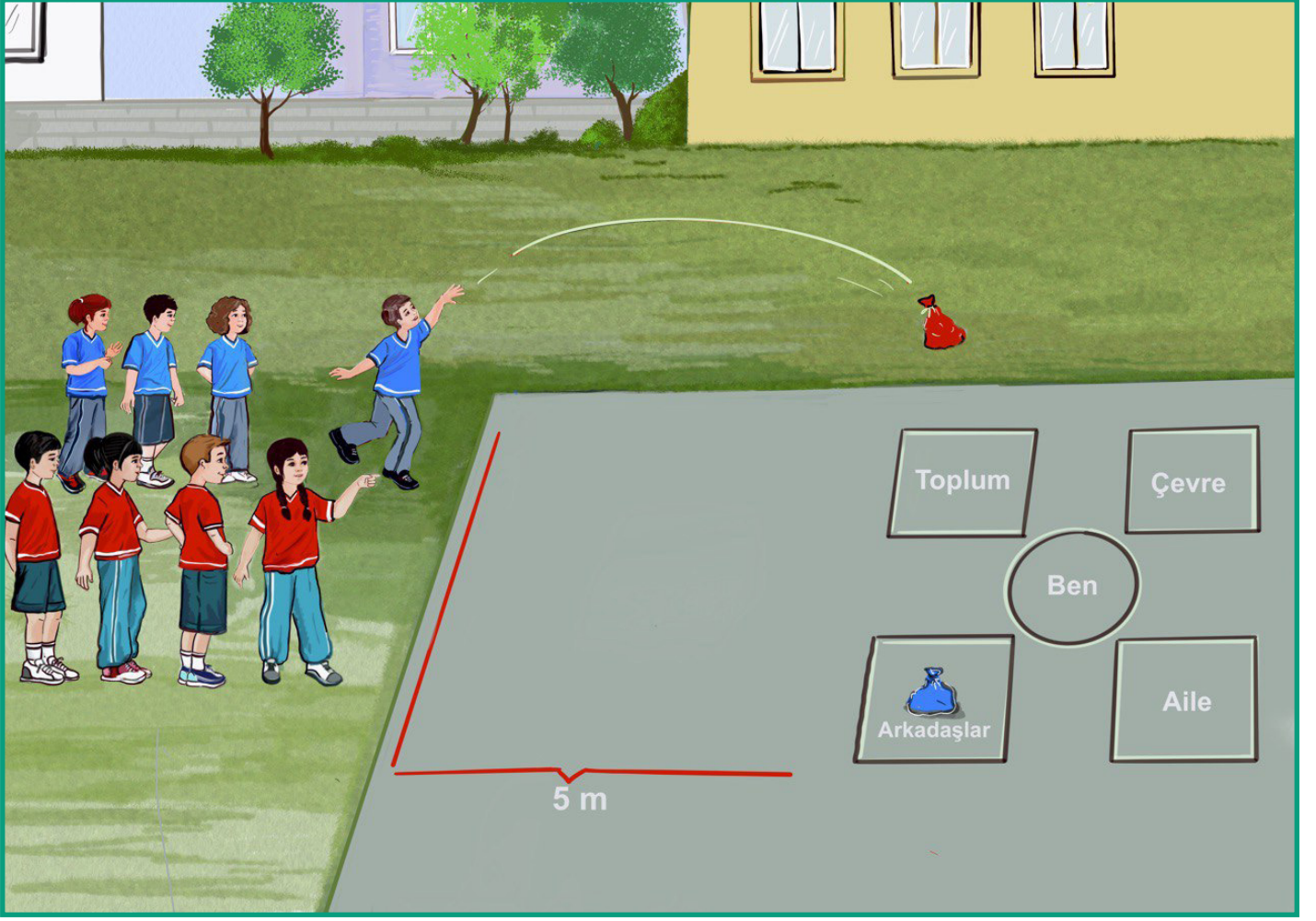
Etkinlik : Fasulye Torbası

Hedef Kitle : Temel Eğitim-Ortaöğretim

Amaç : Öğrencilerin farklı alanlardaki sorumluluklarını öğrenmeleri ve üst düzey düşünme becerileri geliştirmelerini sağlamak.

- Etkinlik öncesi aynı ölçülerde ve farklı renklerde iki torba hazırlanır.
- Torbalar eşit miktarda fasulye, kum vb. ile doldurulur.
- Üzerlerinde "Aile, Çevre, Toplum, Arkadaş, Ben" kelimelerinin yazılı olduğu fon kartonları hazırlanır.
- Etkinlik için uygun bir oyun alanı belirlenir. Fon kartonları aşağıda verilen görsele uygun olarak alana yerleştirilir.
- Etkinliğe başlamadan önce öğrencilere aşağıdaki gibi örnek sorular sorulabilir:
 - ✧ "Sorumluluk" dendiğinde aklınıza neler gelir?
 - ✧ "Günlük hayatımızdaki sorumluluklarınız nelerdir?"
- Öğrencilerle yapılan beyin fırtınasından sonra oyun kuralları öğrencilere anlatılır.
- Öğrencilerin oyun alanına yerleştirilen fon kartonlarına belirli bir mesafede durması sağlanır.
- Öğrencilerden bulundukları mesafelerden torbaları belirlenen sorumlulukların yazılı olduğu alanlara atmaları istenir.
- Öğrencilerin atış yapacağı bir başlangıç çizgisi belirlenir.
- Puanları yazması için bir hakem seçilir.
- Oyun A ve B takımındaki ilk oyuncuların eş zamanlı torba atışı ile başlar.
- Sırası gelen öğrenci elindeki torbayı sorumlulukların yazılı olduğu fon kartonlarına doğru atar.
- Torbayı atan öğrenci, isabet ettirdiği kartonun üzerindeki sorumluluk alanıyla ilgili özgün bir cümle kurar.
- Her sorumluluk alanının 1 puanı vardır.
- **Oyuncu torbayı attığı alandaki sorumluluk alanına dair yüksek sesle bir örnek de verirse takımına +2 puan daha eklenir.**
- Örnek veremeyen takım ise sadece 1 puan alır.
- Her takımdan atış yapan öğrenci sıranın en arkasına geçer.
- Alınan puanlar, takım puanı olarak hesaplanır.
- Takımların puanları seçilen hakem tarafından not alınır.
- En yüksek puanı alan takım, oyunu kazanır.

ÖRNEK ALAN DÜZENLEME GÖRSELİ

6. Etkinlik

Etkinlik : Tut-Söyle-Kazan

Hedef Kitle : Temel Eğitim-Ortaöğretim

Amaç : Öğrencilerin sorumluluk alanları hakkında farkındalık oluşturmalarını sağlamak.

- Eğitici, öğrencileri sorumluluk alanları konusunda bilgilendirerek iki gruba ayırır.
- Her gruptan ikişer öğrenci seçilir ve birinin eline top verilir.
- Eğitici sorumluluk ile ilgili aşağıdaki cümleleri söyler.

Öğretmenin oyun esnasında kurabileceği örnek cümleler:

Yaşlılara ve küçük çocuklara yardım ederim. (Toplumsal)

Trafik kurallarına uyarım, uymayanları uyarırım. (Toplumsal)

Temiz kıyafetlerimi katlar, düzenli bir şekilde dolabıma yerleştiririm. (Bireysel)

Dişimi fırçalarken, banyo yaparken suyu israf etmem. (Bireysel)

Enerji tasarruflu ampuller kullanırım. (Toplumsal)

Atıkları ayrıştırır, geri dönüşüme katkı sağlarım. (Toplumsal)

Okula devam etme sorumluluğum vardır. (Bireysel)

- Eğitici her bir örnek cümleyi okuduktan sonra elinde balon bulunan öğrenci, cümlenin toplumsal veya bireysel sorumluluk alanlarından hangisiyle ilgili olduğunu söyler.
- Karşısında yer alan grup arkadaşına vakit kaybetmeden balonu atar.
- Karşıda duran diğer öğrenci ise balonu yakalamaya çalışır.
- Eğitcinin cümlesi tamamlanmadan balonu atan, sorumluluk alanını yanlış söyleyen ya da balonu tutamayan öğrencinin olduğu grup elenir.
- En sona kalan grup yarışmayı kazanır.

7. Etkinlik

Etkinlik : Nereye Atsam

Hedef Kitle : Temel Eğitim-Ortaöğretim

Amaç : Öğrencilerin kendine, çevresine ve onu yaratana karşı sorumlulukları konusunda farkındalık oluşturmalarını sağlamak.

- Eğitici, etkinlik öncesi özdeş üç kutu ve aşağıda verilen örnekteki gibi sorumluluk kartlarını hazırlar.
- Bir numaralı kutunun üzerine "Rabbimize Karşı Sorumluluklarımız", iki numaralı kutunun üzerine "Çevremize Karşı Sorumluluklarımız", üç numaralı kutunun üzerine ise "Kendimize Karşı Sorumluluklarımız" yazılır.
- Sorumluluk kartları eğitcinin uygun gördüğü şekilde çoğaltılabilir.
- Öğrencilere sorumluluk kartları dağıtılır.
- Öğrencilerden ellerinde bulunan kartları, ait olduğu kutulara atmaları istenir.
- Kart atma işlemi bitince eğitici kutuları boşaltarak içlerinde bulunan kartları okur.
- O kutuya ait olmayan kartlar kutudan çıkarılarak öğrencilere gereken dönütler verilir.

Rabbimize Karşı Sorumluluklarımız

Dua etmek
İbadet etmek
Şükretmek
Tövbe etmek
Dürüst olmak
Kul hakkına önem vermek
Anne babanın rızasını almak

Çevremize Karşı Sorumluluklarımız

Suyu israf etmemek
Trafik kurallarına uymak
Yere çöp atmamak
Doğal kaynakları korumak
Atıkları, geri dönüşüm için ilgili yer-
lere ulaştırmak
Ortak alanları temiz tutmak
Sıfır atığa önem vermek

Kendimize Karşı Sorumluluklarımız

Diş fırçalamak
Tırnak kesmek
Odamızı toplamak
Ödevlerimizi yapmak
Zamanımızı verimli kullanmak
Zararlı alışkanlıklardan uzak durmak
Sağlıklı beslenmek

Dua Etmek

RABBİMİZE KARŞI
SORUMLULUKLARIMIZ

Yere çöp atmamak

ÇEVREMİZE KARŞI
SORUMLULUKLARIMIZ

Odamızı toplamak

KENDİMİZE KARŞI
SORUMLULUKLARIMIZ

Hikâye Adı : Paylaşmanın Sıcak Hâli

Hedef Kitle : Temel Eğitim

Kışın en soğuk günlerinden biriydi. Kar, tüm mahalleyi bembeyaz bir örtüyle kaplamıştı. Yasemin, sobanın yanında oturmuş, pencereden dışarıdaki manzarayı izliyordu. Kar yağdığında mahalle bambaşka olurdu; çocuklar kardan adam yapar, kartopu oynardı fakat bugün ortalık sessizdi. Yan komşuları Müzeyyen Teyze'nin ışığı bile yanmıyordu.

Yasemin, Müzeyyen Teyze'yi çok severdi. Müzeyyen Teyze tek başına yaşıyordu. Yasemin'i her zaman güler yüzle karşılar ve ona şeker ikram ederdi. Yasemin'in annesi ona, "Yalnızlık zor şey kızım, Müzeyyen Teyze'nin yüzünü güldürmek için ara sıra hâlini hatırlını sormak önemli." derdi. Yasemin, komşularını ziyaret etmenin ve yalnız olanlara destek olmanın da bir sorumluluk olduğunu öğrenmişti.

Birden annesi mutfaktan seslendi: "Yasemin, hadi bakalım, Müzeyyen Teyze'ye biraz sıcak çorba götürelim. Bu soğukta ona iyi gelir." Yasemin hemen mutfığa koştu. Annesi, mis gibi kokan sıcak mercimek çorbasını doldurduğu kâsenin üzerini kapattı. Yasemin de "Ben de bir elma götüreyim!" diyerek sepetteki en kırmızı elmayı çantasına koydu. Annesi, Yasemin'in bu nazik davranışını görünce gözleri doldu; kızının paylaşmanın güzelliğini anlaması ona mutluluk veriyordu.

Anne-kız Müzeyyen Teyze'nin kapısını çaldılar. Kapı açıldığında Müzeyyen Teyze onları görünce şaşkın ama mutlu bir ifadeyle "Hoş geldiniz." dedi. Yasemin, "Müzeyyen Teyze, annem sana çorba yaptı. Bir de elma getirdim, birlikte yeriz." dedi. Müzeyyen Teyze, minik misafirinin bu jesti karşısında çok duygulandı. "Siz olmasanız, bu soğuk günler iyice zor geçerdi." diyerek teşekkür etti. Sıcak çorba eşliğinde sohbet ettiler; Müzeyyen Teyze çocukluğundan, eski kışlardan, mahalle dostluklarından

bahsetti. Yasemin, dinledikçe mutlu oluyor, bir komşuluk ve dostluk bağıyla geçmişin izlerini keşfe diyordu.

O günden sonra Yasemin, yalnız kalan komşularına yardım etmenin, onları mutlu etmenin ve dostça bir nezaketle davranmanın ne kadar değerli olduğunu anladı. Paylaşmanın sıcacık çorba kadar iç ısıttığını, küçük jestlerin kocaman mutluluklara dönüştüğünü öğrenmişti. Ve anladı ki sorumluluk sadece görev değil aynı zamanda dostluk, vefa ve nezaketle yaşanacak bir hayat yoluydu.

Azize DURMAZ

SORULAR

1. Çevrenizde Müzeyyen Teyze gibi yalnız yaşayan insanlar var mı? Araştırınız.
2. Annesi, Yasemin'den komşularına neden çorba götürmesini istemiştir?
3. Yasemin'in davranışı sonrası Müzeyyen Teyze neler hissetmiş olabilir?

Hikâye Adı : Mimar Sinan ve Şehzadebaşı Camii Hikâyesi

Hedef Kitle : Temel Eğitim-Ortaöğretim

Mimar Sinan'ın (1490-1588) şaheserlerinden biri olan Şehzadebaşı Camii'nin 1990'lı yıllarda devam eden restorasyonunu yapan firma yetkililerinden bir inşaat mühendisi, caminin restorasyonu sırasında yaşadıkları bir olayı, TV'de şöyle anlatmıştı:

Cami bahçesini çevreleyen duvarında bulunan kapıların üzerindeki kemerleri oluşturan taşlarda, yer yer çürümeler görüldü. Restorasyon programında bu kemerlerin yenilenmesi de yer aldı.

Biz inşaat fakültesinde teorik olarak kemerlerin nasıl inşa edildiğini öğrenmiştik, fakat taş kemer inşası ile ilgili pratiğimiz yoktu. Kemerleri nasıl restore edeceğimiz konusunda ustalarla toplantı yaptık.

Sonuç olarak, kemeri alttan yalayan bir tahta kalıp çakacaktık. Daha sonra kemeri yavaş yavaş söküp yapım teknikleri ile ilgili notlar alacaktık ve yeniden yaparken bu notlardan faydalanacaktık.

Sökmeye kemerin kilit taşından başladık. Taşı yerinden çıkardığımızda hayretle iki taşın birleşme noktasında olan silindirik bir boşluğa yerleştirilmiş cam bir şişeye rastladık.

Şişenin içinde dürülmüş beyaz bir kâğıt vardı. Şişeyi açıp kâğıda baktık. Osmanlıca bir şeyler yazıyordu. Hemen bir uzman bulup okuttuk. Bu bir mektup idi ve Mimar Sinan tarafından yazılmıştı. Şunları söylüyordu:

"Bu kemeri oluşturan taşların ömrü yaklaşık 400 senedir. Bu müddet zarfında bu taşlar çürümüş olacağından siz bu kemeri yenilemek isteyeceksiniz. Büyük bir ihtimalle yapı teknikleri de değişeceğinden bu kemeri nasıl yeniden inşa edeceğinizi bilemeyeceksiniz. İşte bu mektubu ben size, bu kemeri nasıl inşa edeceğinizi anlatmak için yazıyorum."

Koca Sinan mektubunda böyle başladıktan sonra o kemeri inşa ettikleri taşları Anadolu'nun neresinden getirdiklerini söyleyerek izahlarına devam ediyor ve ayrıntılı bir biçimde kemerin inşasını anlatıyordu.

Bu mektup bir insanın, yaptığı işin kalıcı olması için gösterebileceği çabanın insanüstü bir örneğidir. Bu mektubun ihtişamı, modern çağın insanların bile zorlanacağı taşın ömrünü bilmesi, yapı tekniğinin değişebileceğini bilmesi, 400 sene dayanacak kâğıt ve mürekkep kullanması gibi yüksek bir bilgi seviyesinden gelmektedir. Şüphesiz bu yüksek bilgiler de o koca mimarın erişilmez özelliklerindendir. Ancak erişilmesi gerçekten zor olan bu bilgilerden çok daha muhteşem olan 400 sene sonraya çözüm üreten sorumluluk duygusudur.

(Kaynak:Ed. Prof. Dr. Mehmet Zeki Aydın, Değer Sandığı Sorumluluk, Nobel Yay., 2. Basım, Syf. 105)

SORULAR

1. Mimar, mühendis gibi meslek sahiplerinin sorumlulukları nelerdir?
2. Sorumluluk ve özdenetim duygusuna sahip insanların özellikleri nelerdir?
3. Öğrenci olarak sorumluluklarınızı yerine getirirken nelere dikkat edersiniz?

Şiir Adı : Anneler ve Kudüsler

Hedef Kitle : Temel Eğitim-Ortaöğretim

Tûr Dağı'nı yaşa
Ki bilesin nerde Kudüs
Ben Kudüs'ü kol saati gibi taşıyorum
Ayarlanmadan Kudüs'e
Boşuna vakit geçirirsin
Buz tutar
Gözün görmez olur
Gel
Anne ol
Çünkü anne
Bir çocuktan bir Kudüs yapar
Adam baba olunca
İçinde bir Kudüs canlanır
Yürü kardeşim
Ayaklarına bir Kudüs gücü gelsin.

Nuri Pakdil

SORULAR

1. Kudüs ile ilgili neler biliyorsunuz?
2. "Yürü kardeşim ayaklarına bir Kudüs gücü gelsin" sözünden ne anlıyorsunuz?
3. Sizin de kol saati gibi taşıdığınız değerleriniz nelerdir?

<https://www.csb.gov.tr/cevre-mufettisi-projesi-animasyon-filmi-video-galeri>

Video Tanıtıcı Notlar

Başlık: Çevre Müfettişi Animasyon

Hedef Kitle: Temel Eğitim

Süre: 1 Dakika 52 Saniye

Konu: Küresel Isınma

<https://www.youtube.com/watch?v=8h3wYbuS8bw>

Video Tanıtıcı Notlar

Başlık: Enerji Muhafızları

Hedef Kitle: Temel Eğitim

Süre: 15 Dakika 9 Saniye

Konu: Enerji

<https://www.youtube.com/watch?app=desktop&v=wEytAvN4Mvw&t=68s>

Video Tanıtıcı Notlar

Başlık: Ekmek gerçekten arkamızdan ağlar mı?

Hedef Kitle: Ortaöğretim

Süre: 17 Dakika 59 Saniye

Konu: İsraf-Tüketim-Çevre

MESAJINI GÜÇLENDİR

Ayet ve Hadisler

"Allah hiçbir kimseyi, gücünün yetmediği bir sorumlulukla yükümlü kılmaz. Herkesin kazandığı iyilik kendi yararına, yaptığı kötülük kendi zararınadır..."

Bakara, 2/286

"Herkes kendi yapıp ettiğinden kendisi sorumlu olacaktır."

Tûr Sûresi, 52/ 21

"Sizden herhangi biriniz bir kötülük görürse onu hemen eliyle değiştirsin. Buna gücü yetmiyorsa diliyle değiştirsin, ona da gücü yetmiyorsa kalbiyle tavır koy-sun. En azından bunun yapılması bir sorumluluktur."

Müslim, İmân, 78.

"Yarın kıyametin kopacağını bilseniz bile, bugün elinizdeki fidanı dikin!"

Buhârî, el-Edebül-Müfred s. 168

Özlü Sözler

"Unutmayınız... Çağından sorumludur her insan."

Nuri PAKDİL

Bir baksana, gökler uyanık, yer uyanıktır; Dünya uyanırken uyumak maskaralıktır!

Mehmet Akif ERSOY

Esma'ül Hüsnâ

EL-HÂLIK (cc) :

- Her şeyi yaratan.
- Yoktan var eden.
- Her işi ölçülü ve ahenkli biçimde yapan.

EL-HÂLIK İSMİ HAYATIMA NASIL YANSIR?

- Eğitici, öğrencilere Esmâü'l-Hüsnâ'nın açıklamasını yapar.
- Öğrencilere "Allah'ın güzel isimlerinden olan El- Hâlık ismini hayatımıza nasıl yansıtabiliriz?" sorusunu sorar.
- Cevaplar alındıktan sonra eğitici, yukarıda verilen açıklamaları öğrencilerle paylaşır.

2. HAFTA ETKİNLİK HAVUZU: SORUMLULUK

AKTİF ÖĞRENME

1. Etkinlik

Etkinlik : Bir Kitap Bir Tohum Bir Çay

Hedef Kitle : Temel Eğitim

Amaç : Öğrencilerin atık malzemeleri değerlendirerek çevrelerini güzelleştirmelerini sağlamak.

Eğitici, öğrencilere geri dönüşümün öneminden bahseder. Bu etkinlikteki alanda kullanılacak olan materyal hazırlıkları için ilk adımı uygular:

Materyal tasarımı için öğrenciler arasından -verilen örneklerdeki gibi- dört farklı tasarım ekibi oluşturularak her ekibe neler yapması gerektiği anlatılır.

- ✓ Her ekipten özgün bir ürün tasarımları beklenir.
- ✓ Ekipler, tasarlayacağı ürünlerin malzeme teminlerinde ailelerinden destek alabilirler.

Minder Tasarım Ekibi:

Ekip öğrencilerinden artık kumaşları değerlendirerek kendi tasarımları olan bir minder yapmaları istenir. Hazırlanan minderler belirlenen etkinlik günlerinde kullanılır.

Sehpa Tasarım Ekibi:

Ekip öğrencilerinden temin ettikleri atıl durumdaki araç lastiklerini boyamaları ve lastiklerin üst kısımlarını ahşap veya dayanıklı sert kumaş ile kaplayarak özgün bir sehpa tasarımları istenir.

Saksı Tasarım Ekibi:

Ekip öğrencilerinden kullanılmayan eski bardak, ayakkabı vb. birçok atık maddeyi saksı olarak tasarlayıp, süsleyerek saksılara çiçek dikmeleri istenir.

Kitaplık Tasarım Ekibi:

Bu ekipte bulunan öğrencilerden mahallerinde bulunan manav ile görüşerek atık durumda bulunan sebze kasalarını temin etmeleri ve bu kasaları okul bahçesinde farklı renklerde boyayarak kitaplık tasarımları istenir.

Ürünler tamamlandıktan sonra belirlenen etkinlik günlerinde aşağıdaki adımlar takip edilebilir:

- ✓ Eğitici, etkinlik davetiyesinde kullanılmak üzere tohum temin edebilir.
- ✓ Öğrencilerle bu etkinlik için bir davetiye tasarlanır ve içine hazırlanan küçük tohum keseleri konabilir.
- ✓ Tasarlanan davetiyeler veli ve il/ilçe kurum yöneticilerine ulaştırılabilir.
- ✓ Etkinliğin uygulanacağı alan için olumsuz hava koşullarından etkilenilmeyecek bir yer belirlenir.
- ✓ Boyanmış kasalar belirlenen alandaki duvara sabitlenir ve içine öğrencilerin seçtikleri kitaplar yerleştirilir. Bu alan "açık hava kitaplığı" şeklinde ifade edilir.
- ✓ Açık hava kitaplığının ön kısmına öğrencilerin yaptıkları tasarım minderler yerleştirilir. Bu alanda çiçekler de bulunur. Ayrıca duvarlara etkileyici, dikkat çekici özlü sözlerden oluşan kartlar asılır. Örneğin;
 - ⦿ Kitap dünyanızı, tohum dünyamızı zenginleştirir.
- ✓ Davetlilere çay ikramı yapmak için etkinlik alanında velilerin desteği ile semaverler kurulur.
- ✓ Davetliler açık hava kitaplığından kitap seçip tasarlanan minderler üzerinde okuma yaparlar.

2. Etkinlik

Etkinlik : Başarılı İnsanların Ortak Özellikleri

Hedef Kitle : Temel Eğitim-Orta Öğretim

Amaç : Dünyada yaptıkları bilimsel çalışmalarla tanınan bilim insanları hakkında bilgi edinmelerini sağlamak.

- Dünyada ve ülkemizde başarılı çalışmalara imza atan bilim insanları ile ilgili ön araştırma yapılır.
- Araştırma neticesinde üç isim belirlenir.
- Bu isimlerle ilgili bir pano hazırlanır.

Panoda

- ✓ Başarılı insanların ortak özellikleri,
- ✓ Başarı öyküleri,
- ✓ Topluma faydalı olmak amacıyla yaptıkları çalışmalar yazılı ve görsel olarak sergilenir.

3. Etkinlik

Etkinlik : Tam İsabet

Hedef Kitle : Temel Eğitim-Orta Öğretim

Amaç : Öğrencilerin farklı alanlardaki sorumluluklarını kalıcı öğrenme ile öğrenmelerini sağlamak.

- Her öğrenci bir tane kâğıt bardak, bir metrelik ip alır.
- Kâğıt bardakların altından ipin geçeceği bir delik açılır.
- İpin ucu delikten geçirilir ve bardağın iç kısmına düğüm atılır. İp iç kısmından bardağa yapıştırıcı ile sabitlenir.
- İpin dışarıda kalan bölümünün uç kısmına pinpon topu bağlanır.
- Öğrenciler sıraya girer.
- Sırası gelen öğrenci sorumluluk ile ilgili bir cümle söyler.
- Cümleyi söyleyen öğrenci topu bardağa yerleştirme hakkı elde eder.
- İpin ucundaki topu tek bir hamlede bardağın içine yerleştirmeye çalışır.
- Bu eylemi başarıyla yapan öğrenci sıranın en arkasına geçer.
- Sorumluluk ile ilgili cümle söyleyemeyen veya topu bardağa yerleştiremeyen öğrenci elenir.
- En sona kalan öğrenci yarışmayı kazanır.

4. Etkinlik

Etkinlik : Çözelim Öğrenelim

Hedef Kitle : Temel Eğitim

Amaç : Çevre temizliği ve geri dönüşüm konusunda örnek davranışlar sergilemesini sağlamak.

- Eğitici, verilen sözcüklerdeki harflerin yerlerini karıştırıp anagram şeklinde düzenler. Harfleri karıştırılan kelimeleri, kâğıda veya tahtaya örnekteki gibi yazar.

L	K	S	P	i	T	A
---	---	---	---	---	---	---

***PLASTİK**

- Öğrencileri beşer kişilik gruplara ayırır.
- Her bir gruba seçtiği konu başlığı ile ilgili hazırlanan beşer tane anagramı dağıtır.
- Gruplar anagramları çözmeye çalışır.
- Tüm anagramları en kısa sürede çözen grup, yarışmayı kazanır.
- Çözülen anagramlar sesli bir şekilde diğer öğrencilere okunur.

Eğitici, öğrencilerden çözülen anagramdaki her bir kelime için özgün birer cümle kurmalarını ister. Cümlelerin kurulacağı konu başlıkları ve cümleler şöyle örneklenebilir:

Çevremizde atık ve çöp miktarını artıran/azaltan durumlar:

- ✓ Çöpleri etrafa saçmak
- ✓ Aşırı tüketim
- ✓ Tek kullanımlık plastikler
- ✓ Bilinçli alışveriş
- ✓ Geri dönüşüm
- ✓ Plastik atıkları azaltmak
- ✓ İsraf etmemek

5. Etkinlik

Etkinlik : İsteklerim-Sorumluluklarım

Hedef Kitle : Temel Eğitim-Ortaöğretim

Amaç : Öğrencilerin sorumluluk ve istek kavramları arasındaki ayrımı öğrenmelerini sağlamak.

Yapılacak etkinliğe uygun bir alan belirlenir.

- Etkinlikle ilgili kurallar öğrencilere açıklanır.
- Öğrenciler, istek ifadesi (İ) olan maddeler okunduğunda bir adım GERİ gider.
- Sorumluluk ifadesi (S) olan maddeler okunduğunda ise bir adım İLERİ gider.
- Eğitici cümleleri sırasıyla okur.
- İstek ifadesi ile ilgili cümle okunduğunda ileri giden sorumluluk ifadesi ile ilgili cümlede geri giden öğrenciler elenir.

Etkinlikte Eğitçinin Okuyacağı Cümleler

- (S) Okulda verilen ödevleri yapmak
- (S) Kişisel temizliğe dikkat etmek
- (İ) Televizyon izlemek
- (İ) Top oynamak
- (S) Kardeşle ilgilenmek
- (S) Nimetlere şükretmek
- (S) Kul hakkından sakınmak
- (S) İsraftan kaçınmak
- (İ) Müzik dinlemek
- (S) Adaletli davranmak
- (S) İyiliği emredip kötülükten sakındırmak
- (S) Anne-babaya iyilik etmek
- (İ) Sinemaya gitmek
- (S) Misafire ikram etmek
- (S) Zorluklara sabretmek
- (S) Cömert olmak
- (İ) Bisiklet sürmek
- (S) Doğru sözlü olmak
- (S) Büyüklere saygılı olmak
- (İ) Tiyatroya gitmek
- (S) Kendisi için istediğini başkası için de istemek
- (İ) Şarkı söylemek
- (S) Yiyeceklerin helal ve temiz olanını tercih etmek.

6. Etkinlik

Etkinlik : Görsel Yorumlama

Hedef Kitle : Temel Eğitim-Orta Öğretim

Amaç : Alınan kararların olumlu/olumsuz etkilerinin olabileceği bilincine ulaşmalarını sağlamak.

Eğitici, öğrencilere gemi görselini göstererek aşağıdaki soruları yöneltir.

SORULAR

1. Bu görsel hakkında ne düşünüyorsunuz?
2. Siz olsaydınız gemideki hasarı tamir etmek için çaba harcar mıydınız?
3. Toplumsal düzeni sağlamak için üzerimize düşen sorumluluklar neler olabilir?

Hikâye Adı : Sorumluluğun Gücü

Hedef Kitle : Temel Eğitim-Ortaöğretim

Güneşli bir ilkbahar gününde Ferit, okuldan çıkmış, hızlı adımlarla mahalleye doğru yürüyordu. Gençler genelde okullarından dönerken mahallelerinin köşesindeki boş arsada buluşurlardı. Ferit o gün tüm gençlerin burada toplandığını görünce içten içe heyecanlandı çünkü hepsinin uzun süredir konuştuğu bir projeleri vardı. Mahallenin eskiyen parkını onarmak ve küçük çocuklar için güvenli bir oyun alanı hâline getirmekti.

Mahallelerindeki park bir zamanlar güzel, temiz bir alandı ama artık terk edilmiş gibiydi. Kırık salıncaklar, yerlere saçılmış çöpler, boyası solmuş kaydıraklar... Mahallede küçük çocukların güvenle oynayabileceği tek yer burasıydı ama bu hâlde bırakmak hiç kimseye doğru gelmiyordu. Gençler, mahallelerinde yaşanan bu duruma duyarsız kalmamaları gerektiğini düşündüler.

Ferit ve arkadaşları sorumluluk alıp bu parkı kendileri yenilemeye karar verdiler. Önce parkın genel durumu hakkında mahalle muhtarıyla konuştular. Ardından bir hafta sonu çalışması planlayıp temizliğe başladılar. Mahalleden birkaç esnaf da onlara destek olmak için boya, fırça, çöp torbası gibi malzemeler verdi. Mahallede yaşayan büyüklerden bazıları da gençleri görünce dayanamadı onlar da yardıma geldi. Ferit'in annesi, komşularla birlikte gençler için börekler, poğaçalar hazırlamıştı. Çalışma esnasında, Ferit'in en yakın arkadaşı Hüseyin, "Aslında parkı onarıırken bir yandan mahalledeki herkese sorumluluk almanın gücünü gösteriyoruz, değil mi?" dedi. Ferit bu söze gülümseyerek karşılık verdi, çünkü evet, bu hareketleri, başkalarına da örnek olmaktı.

Gün sonunda park eski hâlimden çok farklıydı. Salıncaklar tamir edilmiş, kaydıraklar boyanmış, yerlere çizgiler çekilerek sek sek ve ip atlama alanları yapılmıştı. Onarımı biten park ilk günkü gibi olmuş

eski güzelliğine kavuşmuştu. Çocuklar terlemişti ama yüzlerinde bir gülümsemeyle sorumluluklarını yerine getirmenin keyfini çıkarıyorlardı. Park, yeniden tüm çocukların gülüşleriyle dolup taşmaya başlamıştı. Park artık yalnızca gençlerin emeğini değil mahalledeki dayanışmanın, birlik olmanın gücünü yansıtıyordu.

Ferit ve arkadaşları, yaptıkları bu çalışmanın aslında bir sorumluluk örneği olduğunu hissettiler. Mahallede herkesin onlara gururla baktığını görmek, onlara büyük bir mutluluk vermişti. Bundan sonra Ferit, sorumluluğun sadece kendisine değil, çevresine de iyi gelmenin bir yolu olduğunu fark etti.

Bilal DURMAZ

SORULAR

1. Ferit ve arkadaşları mahalledeki parkı neden yenilemek istediler?
2. Ferit ve arkadaşlarının bu davranışı mahalledeki diğer insanları nasıl etkiledi?
3. Çevrenizi güzelleştirmek için arkadaşlarınızla neler yapabilirsiniz?

DİJİTAL İÇERİK

<https://www.trtcocuk.net.tr/video/trafik-tayfa-9-bolum>

Video Tanıtıcı Notlar

Başlık: Trafik Tayfa 9. Bölüm

Hedef Kitle: Temel Eğitim

Süre: 13 Dakika 36 Saniye

Konu: Sorumluluk

Video Link: https://www.youtube.com/watch?v=Hao-6aP_shE

Video Tanıtıcı Notlar

Başlık: Değerler Takımı 2. Bölüm-Öz Denetim

Hedef Kitle: Temel Eğitim

Süre: 08 dakika 47 saniye

Konu: Sorumluluk

<https://www.youtube.com/watch?v=rvDVZGWp5mc&list=PLtApkPE49w-uh0MQfpeFUPcb19C-r2JJoz&index=1>

Video Tanıtıcı Notlar

Başlık: İnsan Sorumlu Bir Varlıktır

Hedef Kitle: Ortaöğretim

Süre: 07 dakika 24 saniye

Konu: Sorumluluk

MESAJINI GÜÇLENDİR

Ayet ve Hadisler

"Ey iman edenler! Siz kendi sorumluluklarınıza dikkat edin. Siz doğru gittiğiniz takdirde yanlış yola sapanlar size zarar veremez. Hepinizin dönüşü Allah'adır ve yapmakta olduğunuz her şeyi o zaman Allah size bildirecektir."

Mâide Sûresi, 5/105

"Her kim zerre kadar hayır işlerse onu görecektir. Ve her kim zerre kadar kötülük işlerse onu görecektir."

Zilzâl Sûresi, 99/ 7-8

"Nerede olursan ol, Allah'a karşı sorumluluğunun bilincinde ol! Kötülüğün peşinden iyi bir şey yap ki onu yok etsin. İnsanlara da güzel ahlâka uygun biçimde davran!"

Tirmizî, Birr, 55

Özlü Sözler

Eşğini sağlama bağla, sonra Allah'a ısmarla.

Atasözü

Esma'ül Hüsnâ

EL- MÜHEYMİN (cc):

- Tehlikelerden koruyan.
- Kendisine güvenilen.
- Her şeyden haberdar olan.
- Kâinatın düzenini koruyan.

EL-MÜHEYMİN İSMİ HAYATIMA NASIL YANSIR?

- Eğitici, öğrencilere Esmâü'l-Hüsnâ'nın açıklamasını yapar.
- Öğrencilere "Allah'ın güzel isimlerinden olan El-Müheymin ismini hayatımıza nasıl yansıtabiliriz?" sorusunu sorar.
- Cevaplar alındıktan sonra eğitici, yukarıda verilen açıklamaları öğrencilerle paylaşır.

3.HAFTA ETKİNLİK HAVUZU: TEMİZLİK

AKTİF ÖĞRENME

1. Etkinlik

Etkinlik : Temizlik ve Hijyen Alışkanlıkları Atölyesi

Hedef Kitle : Temel Eğitim

Amaç : Öğrencilere kişisel temizlik ve hijyen alışkanlıklarını kazandırmak, temiz bir çevre ve sürdürülebilirlik bilincini kazandırmak.

- Öğrencilerle kişisel temizlik ve hijyenin önemi üzerine bir sohbet başlatılır.
- Temizlik ve hijyenle ilgili doğru alışkanlıkları kazandırmak amacıyla öğrencilere uygun temizlik ürünlerinin nasıl kullanılacağı (dış fırçalama, elleri yıkama, banyo yapma) anlatılır.
- Öğrenciler, ellerini doğru şekilde yıkama adımlarını öğrenirler ve herkes sırayla uygulamalı olarak gösterir. Bu aşamada doğru el yıkama davranışını anlatan bir video izlenebilir.
- Öğrenciler, temiz bir sınıf ortamının nasıl sağlanacağı konusunda grup çalışması yaparak sınıfta düzenlemeler yaparlar.

2. Etkinlik

Etkinlik : Yaşadığımız Çevreyi Temiz Tatalım

Hedef Kitle : Ortaöğretim

Amaç : Çevre, geri dönüşüm ve sürdürülebilirlik bilincini öğrencilerde geliştirmek, yaşadıkları çevreyi koruma konusunda sorumluluk duygusu oluşturmak.

- Öğrencilere çevre, geri dönüşüm ve sürdürülebilirlik konuları anlatılır. Çevreyi kirleten faktörler ve bunların doğaya etkisi üzerine konuşulur.
- Eğitici gerekli izin, güvenlik ve hijyen tedbirlerini alarak çevre temizliği etkinliği düzenler.
- Etkinlik okul bahçesi, mahalle, mesire alanı gibi yakın çevrede yapılabilir.
- Öğrenciler, belirlenen alanlarda temizlik etkinliği yaparak çevreyi temizlerler.
- Öğrencilerin temizlik sırasında atıkları doğru şekilde ayrıştırmaları (kâğıt, plastik, cam vb.) ve geri dönüşüm kutularına atmaları sağlanır.
- Etkinlik veli katılımı ile de gerçekleştirilebilir.

3. Etkinlik

Etkinlik : Dijital Donanımsal Atıklar

Hedef Kitle : Temel Eğitim-Ortaöğretim

Amaç : Geri dönüşüm ve sürdürülebilirlik bilincini geliştirmek.

- Öğrencilere dijital donanımsal atıkların nereler olduğu sorulur ve bu konu hakkında bilgi verilir.
- Öğrencilerden çevrelerinden dijital donanımsal atıklar toplamaları (kablo, anten, tablet, telefon, bilgisayar vb.) istenir.
- Toplanan bu materyallerle “Dijital Donanımsal Geri Dönüşüm” etkinliği yapılır.
- Toplanan atık malzemeler, ilgili kuruluşlara ziyaret düzenlenerek ulaştırılır.
- Elde edilen gelir ile okul kütüphanesine kitap temin edilir.

4. Etkinlik

Etkinlik : Yaşadığımız Çevreyi Temiz Tatalım

Hedef Kitle : Temel Eğitim-Ortaöğretim

Amaç : Hijyen ve temizlik konularında farkındalık oluşmasını sağlamak.

- Eğitici, öğrencilerden kişisel ve çevre temizliği konularını içeren bir poster tasarımlarını ister.
- Posterler, hijyenin önemini anlatan slogan ve görseller ile desteklenir.
- Öğrencilerle tasarladıkları posterler üzerinden hijyenin ve temizlik alışkanlıklarının önemi üzerine sohbet edilir.
- Öğrencilerin posterlerini kulüp, okul panoları, vb. yerlere asmaları sağlanır.

5. Etkinlik

Etkinlik : Yeniden Hayat Bulan Kumaşlar

Hedef Kitle : Temel Eğitim-Ortaöğretim

Amaç : Öğrencilerin tekstil atıklarının çevreye etkisi hakkında farkındalık kazanmasını sağlamak.

Eğitici, öğrencilere tekstil atıklarının çevreye zararları ve geri dönüşümünün önemini anlatır. Tekstil ürünlerinin doğada çözünmesinin uzun yıllar aldığını ve geri dönüştürülerek tekrar kullanılabileceğini örneklerle açıklar.

- Eğitici, öğrencilerden evlerindeki eski kıyafetleri ve kumaş parçalarını getirmeleri ister. Bu kumaşların nasıl yeniden kullanılabileceği konusunda geri dönüşümü yapılmış bir örnek gösterir: eski bir kazaktan yapılmış çanta veya yeni bir şapka.
- Öğrenciler, gösterilen örnekten hareketle hayal güçlerini kullanarak eski kumaşlardan yeni giysi veya aksesuar tasarımları yaparlar. Eğitici; geri dönüşüm aşamasında kumaşları yeniden şekillendirme, kesme, dikme ve süsleme konusunda öğrencileri yönlendirir.
- Öğrenciler, kendi tasarımlarını anlatarak ürettiği giysileri sergilerler. Her öğrenci, tasarımını tanıtırken bu sürecin çevreye nasıl katkı sağladığını açıklar.
- En özgün tasarımı yapan öğrenci belirlenerek geri dönüşüm yoluyla üretilmiş bir ürünle ödüllendirilir.

6. Etkinlik

Etkinlik : Görsel Yorumlama

Hedef Kitle : Temel Eğitim

Amaç : Öğrencilerin sorumluluk ve temizlik kavramları hakkında etkin bir şekilde düşünmelerini sağlamak.

- Eğitici, öğrencilere ilgili görseli göstererek aşağıdaki soruları yöneltir.
- Çok dağınık ortamlarda kendinizi nasıl hissediyorsunuz?
- Temiz ve düzenli bir ortam günlük hayatımız için neden önemlidir?
- Evdeki odamız ya da ortak yaşam alanlarımızın temiz ve düzenli olmasındaki sorumluluklarımız nelerdir?
- Evdeki odamızın ya da kullandığımız diğer mekanların temiz ve düzenli olmasındaki sorumluluklarımız nelerdir?

Deneme Adı: Helal Ye Sağlığını Koru

Hedef Kitle : Ortaöğretim

Helal gıdaların tüketilmesi ve sağlıklı yaşam arasındaki ilişki günümüzde birçok bilimsel araştırmaya konu olmuş ve ikisi arasında kuvvetli bir bağ olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Bu araştırmalara göre helal beslenme, beden ve ruh sağlığını olumlu olarak etkilediği gibi kişinin karakterinin şekillenmesinde de önemli rol alır.

Helal nedir? sorusuna Rabbimiz, Mâide suresinde: "Sana kendilerine neyin helal olduğunu soruyorlar. De ki: Hoş ve temiz olan şeyler size helal kılındı." ayetiyle cevap verirken, Bakara Sûresi 168. ayetiyle "Ey insanlar! Yeryüzünde size verilen helal, güzel, temiz, hoş yiyeceklerden yiyin" buyurarak beden ve ruh sağlığımızı korumamız için temiz ve güzel gıdaları tüketmeye yönlendirir.

Ayetlerde helal gıdanın, üretim süreci, kazanma ve harcama yolları konusunda bazı yöntem ve sınırları belirlenirken, gıdanın temiz ve hoş olması, içeriğinde sağlığımızı bozacak katkı maddeleri ve kimyasalların bulunmamasına vurgu yapılır. Böylece bu kriterlere uyularak elde edilen gıdaların hijyenik ve güvenli olması sağlanırken ortaya çıkan ürün hem beden hem de ruh sağlığımıza faydalı hâle gelir.

Helal ve sağlıklı gıda tüketilmesi vücudumuzda öncelikle sindirim sisteminin görevini rahatça yapmasını sağlar. Sindirim sistemiyle sinir sistemi birbirine bağlı olarak çalışır. Son yıllarda yapılan birçok araştırma bağırsaklarda salgılanan hormonlardan dolayı bu organımızı ikinci beyin olarak adlandırmaktadır. Çok bilinenin aksine mutluluk hormonu da denilen dopamin, beyinden önce bağırsaklarımızda salgılanır. Görevini sorunsuz bir şekilde yerine getiren sindirim sistemi sayesinde ruhsal dengemiz de korunmuş olur. Doğru şekilde çalışan bu sistemler vücudumuzu hastalıklardan koruyan bağışıklık sistemini de güçlendirir. Hayatımızı sağlıklı bir şekilde devam ettirmemizi sağlayan helal ve sağlıklı besinler beden ve ruhumuzda, helal - huzur dengesini ve döngüsünü devam ettirir.

Helal gıdanın ölçüsü sadece içerikle sınırlı olmayıp elde etme yöntemiyle de bağlantılıdır. Örneğin elma helal bir gıda iken kul hakkını gözetmeden elde edildiyse helal olmaktan çıkar. A'raf Sûresi 157. ayette Rabbimiz helal olan şeyleri iyi ve güzel olarak tanımlarken, helal olmayanları kötü ve çirkin olarak tanımlar. Bedenimize giren çirkin ve kötü şeyler ruh sağlığımızı olumsuz yönde etkileyerek huzursuzluk hissetmemize sebep olur. Huzursuzluk strese sebebiyet verir. Günümüzde birçok hastalığın sebebinin stres olduğu bilinmektedir.

İnsanın yediği besinleri, helal ve sağlıklı olma süzgecinden geçirerek yemesi karakterini de etkiler. Öncelikle kendisine emanet edilen bedenin sağlığını koruma bilinci kişiye sorumluluk bilinci de verir. Yediği her lokmanın helal olmasına dikkat eden kişi kul hakkı konusunda son derece hassas olur. Bu özellik onun adaletli olmasını da beraberinde getirir.

Mevlâna Mesnevi adlı eserinde yaşadığı bir durumu şöyle anlatır; "Bu seher benden ilham kesildi. Anladım ki vücuduma şüpheli birkaç lokma girdi. Bilgi de hikmet de helal lokmadan doğar. Eğer bir lokmadan gaflet meydana gelirse bil ki o lokma şüphelidir ya da helal değildir. İnsanın nurunu, kemalini artıran lokma helal kazanç ile elde edilen lokmadır".

Helal olması için gerekli ve yeterli yollardan elde edilen gıdalar beden ve ruh sağlığımızı korumaları, kul hakkı karışmadan temiz yollardan elde edilmesi ve birçok kişinin emeğinin bulunması gibi sebeplerden dolayı çok değerli görülmüştür. Bu gıdaların boş yere tüketilmesi ya da tüketilmeden atılması bizleri Allah katında sorumlu tutar. Bu şekilde bize sunulmuş besinlerin değerini bilmemeye israf denir. İsraf etmek ekolojik dengeyi de bozar. Tüm bu zararlarından dolayı Rabbimiz israfı yasaklamıştır.

Kutsal kitabımız Kur'an-ı Kerim, Peygamberimizin ve İslam düşünürlerinin sözleri ile bilimsel araştırmalar gösteriyor ki; helal ve temiz gıdalar tükettiğimizde beden ve ruh sağlığımızı korumuş oluruz.

Ayşegül CANDER

SORULAR

1. Metindeki ayette geçen "hoş ve temiz gıda" ile anlatılmak istenen sizce ne olabilir?
2. Gıdanın helal olması için sadece içeriğinin temiz olması yeterli midir?
3. Mevlana'nın örneğinde olduğu gibi duyduğunuz ya da şahit olduğunuz örnekler var mı ?

<https://www.eba.gov.tr/video/izle/8955772627b09e89a49c7b18c94f8b10b10fc81ed6002>

Video Tanıtıcı Notlar

Başlık: Temizlik (Değerler Eğitimi)

Hedef Kitle: Temel Eğitim

Süre: 3 Dakika 30 Saniye

Konu: Temizlik

<https://www.youtube.com/watch?v=6LxpNqYd6v0>

Video Tanıtıcı Notlar

Başlık: Neleri Çöpe Atıyoruz? Bir Çöp Bir Çöptür 1. Bölüm

Hedef Kitle: Temel Eğitim

Süre: 4 Dakika 14 Saniye

Konu: Temizlik

<https://www.youtube.com/watch?v=8sv740WXlkk>

Video Tanıtıcı Notlar

Başlık: Geleceğe En Büyük Miras Pet Şişe-Bir Çöp Bir Çöptür 2. Bölüm

Hedef Kitle: Temel Eğitim

Süre: 3 Dakika 51 Saniye

Konu: Temizlik

<https://www.youtube.com/watch?v=JCvDXC8pyJ0>

Video Tanıtıcı Notlar

Başlık: Hikâyelerle Çocuk Tiyatrosu 9.Bölüm - Temizlik

Hedef Kitle: Temel Eğitim

Süre: 16 Dakika 51 Saniye

Konu: Temizlik

MESAJINI GÜÇLENDİR

Ayet ve Hadisler

"...Allah tertemiz olanları sever."

Tevbe, 9/108

" Elbiseni tertemiz tut."

Müddesir, 74/4

"...Rahatsız edici bir şeyi yoldan kaldırmak sadakadır."

Buhârî, Cihâd, 128

"Evlerinizin önlerini temiz tutunuz."

Tirmizî, Edeb, 41.

Özlü Sözler

Bir ulusun uygarlık seviyesi sokakların temizliğinden anlaşılır.

La Martine

Esma'ül Hüsnâ

EL-KUDDÛS (cc):

- Arındıran, temizleyen.
- Bütün güzelliklerin kaynağı.
- Kalpleri de kötülüklerden arındıran.
- Doğayı kendini temizleyen özellikte yaratan.

EL-KUDDÛS İSMİ HAYATIMA NASIL YANSIR?

- Eğitici, öğrencilere Esmâü'l-Hüsnâ'nın açıklamasını yapar.
- Öğrencilere "Allah'ın güzel isimlerinden olan El-Kuddûs ismini hayatımıza nasıl yansıtabiliriz?" sorusunu sorar.
- Eğitici, öğrencilerden cevaplar alındıktan sonra yukarıda verilen açıklamaları öğrencilerle paylaşır.

4.HAFTA ETKİNLİK HAVUZU: SAĞLIKLI YAŞAM

AKTİF ÖĞRENME

1. Etkinlik

Etkinlik : Gıda Okuryazarlığı ve Besinlerin Son Kontrolü

Hedef Kitle : Temel Eğitim-Ortaöğretim

Amaç : Gıda okuryazarlığını artırmak ve gıda alışverişinde kontrollerin önemini öğretmek.

- Eğitici, öğrencilere gıda okuryazarlığının ne olduğunu anlatır ve sağlıklı gıda seçiminde son kontrollerin (tazelik, etiket okuma, son kullanım tarihi vb.) önemli olduğunu vurgular.
- Eğitici, ön hazırlıkları tamamladıktan sonra kalıcı öğrenmeyi sağlamak için öğrencilerle birlikte en yakın markete gider.
- Eğitici, markette öğrencilere farklı besinleri gösterir (paketlenmiş gıda, süt ürünleri vb.) ve onlardan bu besinlerin etiketlerini incelemelerini ister.
- Öğrenciler, 4-5 kişilik gruplara ayrılır; besinlerin tazeliklerini, son kullanım tarihlerini ve etiketlerdeki besin değerlerini kontrol eder.
- Eğitici, öğrencilerden paketli gıdaların içerisinde bulunan katkı maddelerini not alarak bunların sağlığa olumlu/olumsuz etkilerini araştırmalarını ister.
- Her grup, kontrol ettikleri besinlerin hangilerinin sağlıklı olduğuna dair açıklamalar yapar ve son kontrolün neden önemli olduğunu tartışır. Hangi besinlerin taze olduğunu, hangi etiketlerin yanıltıcı olabileceğini ve neden sağlıklı gıda seçmenin vücut için faydalı olduğunu açıklarlar.

2. Etkinlik

Etkinlik : Renk Renk Sağlık

Hedef Kitle : Temel Eğitim

Amaç : Meyve ve sebzelerin sağlık üzerindeki önem ve faydalarını öğrenmelerini sağlamak.

- Eğitici aşağıdaki hikâyeyi öğrencilere okur.

Renkli Tabak

Zeynep, mahallenin en hareketli çocuğuydu. Okuldan eve gelir canı ne isterse onu yer tabağındaki sebzeleri sepetteki meyveleri görmezden gelirdi. Soluğu parkta alır koşar, arkadaşlarıyla oyunlar oynar, eve döndüğünde ise yorgunluktan tek kelime bile edemezdi.

Bir gün elinde abur cuburla sokağa koşan Zeynep'i gören komşuları Elif Teyze, ona bir tabak uzattı. Tabakta, taze meyveler ve sağlıklı atıştırmalıklar vardı.

Elif Teyze, Zeynep'e:

– Sağlıklı beslenmek seni daha enerjik ve mutlu yapar. Bu renkli tabak, vücudun için en iyisi, dedi.

Zeynep, tabaktaki yiyecekleri merakla inceledi:

– Bunlar beni nasıl güçlendirir beni Elif Teyze, dedi

Elif Teyze:

– Bu renkli besinler birçok vitamin ve mineral saklar içinde, bunlar seni güçlendirir. Daha çok koşup oynarsın.

Zeynep, Elif Teyze'nin söylediklerini merakla dinledi ve tabaktakileri yemeye karar verdi. Bir hafta boyunca her gün farklı renklerde sebze ve meyveleri tabağına eklemeye başladı. Günler geçtikçe kendini daha canlı, daha enerjik hissettiğini fark etti. Zeynep'in en sevdiği şey, rengârenk tabaklar hazırlamak oldu. Bundan sonra arkadaşlarına da sağlıklı yiyecekler öneriyordu. Zeynep, sağlıklı beslenmenin tadını çıkarmanın yanı sıra arkadaşlarıyla birlikte eğlenmenin de en keyifli yolunu bulmuştu.

- Meyve ve sebzelerin renkleri, sağlığımıza yararları ile ilgili öğrencilerle birlikte sohbet ettikten sonra farklı renklerde meyve ve sebzelerden oluşan bir tabak hazırlarlar.

3. Etkinlik

Etkinlik : Besinler Sahnede

Hedef Kitle : Temel Eğitim-Ortaöğretim

Amaç : Sağlıklı ve sağlıksız yiyecek ayrımının farkına varmasını ve sağlıklı beslenmenin önemini kavratmak.

- Eğitici, öğrencilere sağlığımız için yararlı ve zararlı olan besinler hakkında bilgi verir.
- Öğrencilere konuyla ilgili bir drama etkinliği yapacaklarını açıklar ve onları 4-5 kişilik gruplara ayırır. Her gruba bir gıda rolü verir.
- Öğrenciler, kendi aralarında görev paylaşımı yaparlar.
- Her öğrenci, rolüne uygun şekilde hareket eder ve rolü olan gıdanın sağlık açısından yararlarını ya da zararlarını anlatan konuşmalar hazırlar. Örneğin, elma kendisinin vücut için neden yararlı olduğunu anlatırken doymamış yağlar sağlığa zararlarından bahsederek dramayı tamamlar.
- Drama sonunda izleyici olan öğrenciler, canlandırma yapan arkadaşlarına sorular sorar.
- Etkinlik sonunda eğitici izleyici öğrencilerle, dramayı değerlendirir ve her role özgü geri bildirimlerde bulunurlar.

4. Etkinlik

Etkinlik : Hareket Ederken Öğren

Hedef Kitle : Temel Eğitim-Ortaöğretim

Amaç : Sağlıklı yaşamı ve ritim duygusunu pekiştirmek.

- Eğitici, öğrencilere sağlıklı yaşamı anlatan hareketli bir şarkı dinletir.
- Eğitici, öğrencilere şarkıya uygun basit hareketler (zıplama, dönme, yan adım) gösterir.
- Öğrenciler müzik eşliğinde hareketleri yaparlar.
- Etkinlik sırasında şarkı durduğunda eğitici, öğrencilere sağlık ve beslenme hakkında birkaç soru sorar. Örneğin: "Günde ne kadar su içmeliyiz?", "Hangi besinden ne kadar tüketmeliyiz?" gibi sorularla öğrencilerin sağlıklı alışkanlıklar hakkında düşüncelerini sağlar.
- Eğitici, şarkı bittiğinde öğrencilerle birlikte soruların cevaplarını değerlendirir.

5. Etkinlik

Etkinlik : Bil Bakalım Grubum Ne?

Hedef Kitle : Temel Eğitim

Amaç : Öğrencilerin besin grupları ve özelliklerini doğru tanımlarını sağlamak.

- Etkinlik öncesi <https://sagliklibesleniyorum.meb.gov.tr/> bağlantısından sağlıklı beslenme hakkında öğrencilere genel bilgilendirme yapılır.

- Aşağıda verilen bağlantı adresinden ana besin grupları ve özellikleri tanıtılır.
<https://sagliklibesleniyorum.meb.gov.tr/ogrencisb2/>
- Videolar izlendikten sonra öğrencilere oyun kuralları açıklanır.
- Her bir öğrencinin dört ana besin grubundan ikisini seçmesi istenir.
- Öğrencilerden görseldeki gibi bir kart hazırlamaları ve belirledikleri iki besin grubundan birini kartın ön yüzüne diğerini arka yüzüne yazmaları istenir.
- 4 ana besin grubunun da öğrenci grubunun kartlarında bulunmasına dikkat edilir.
- Ana besin gruplarına ait özellikler okunur.
- Söylenilen özelliğe sahip besinler kimlerin kartında yazılı ise o öğrencilerin kartın o yüzünü çevirerek cevaplaması gerektiği ifade edilir.
- Kartın yanlış tarafını gösteren öğrenci elenir.

Kartlara yazılabilecek ana besin grupları:

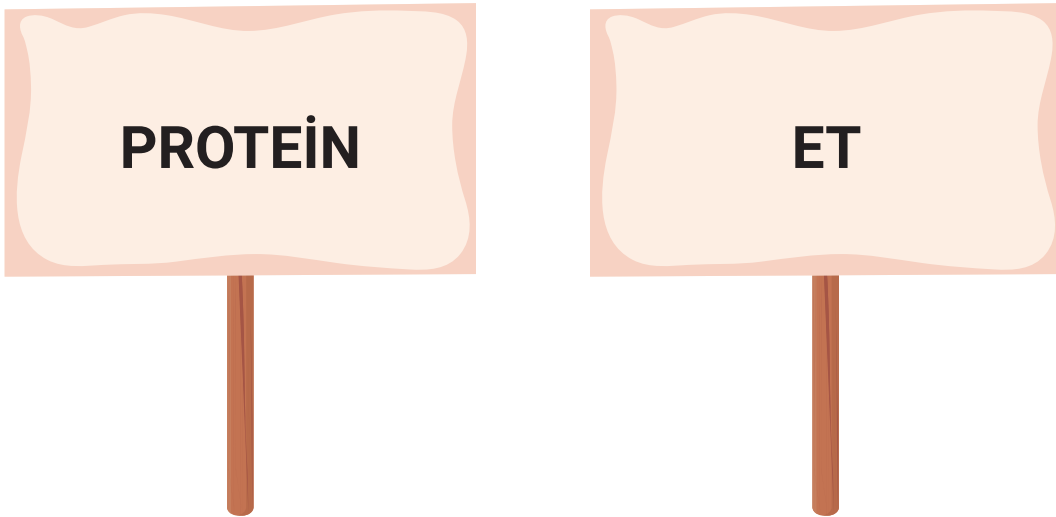
Protein

Karbonhidrat

Yağlar

Vitamin ve Mineraller

Öğrenciler için örnek kart:

Etkinlikte kullanılacak cümle örnekleri:

Vücutta yapıcı- onarıcı olarak görev yaparım. (Protein Grubu)

Enerji verici olarak öncelikli kullanılırım. (Karbonhidrat Grubu)

Ceviz, fındık gibi besinlerin içerisinde bulunurum. (Yağ Grubu)

Vücutta düzenleyici olarak görev yaparım. (Vitamin-mineral Grubu)

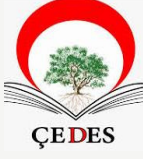
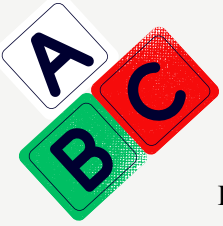
6. Etkinlik

Etkinlik : Kelime Avı

Hedef Kitle : Temel Eğitim

Amaç : Öğrencilerin sorumluluk, temizlik ve sağlıklı yaşam ile ilgili kavramlara dair dikkatlerini çekmek.

- Kelime avı şablonunun yer aldığı kâğıtlar çoğaltılarak öğrencilere dağıtılır.
- Şablonda verilen kelimelerin tabloya yatay, dikey, çapraz ve ters yönde gizlenmiş oldukları ve bulmaları gerektiği belirtilir.

**ÇEVREME DUYARLIYIM
DEĞERLERİME SAHİP ÇIKIYORUM**

Saklanmış kelimeleri bulabilir misin?

S	S	N	U	R	A	İ	A	B	O	U	M
F	A	L	P	B	E	S	İ	N	T	S	S
L	A	Ğ	Y	B	U	G	L	E	L	T	O
O	T	E	L	K	İ	Ç	E	İ	M	E	R
K	O	S	M	I	E	F	P	Z	E	M	U
E	P	M	U	V	K	O	C	M	İ	İ	M
R	L	U	R	S	T	Ç	N	U	S	Z	L
S	U	E	B	O	K	E	N	Ç	L	L	U
R	M	P	R	M	L	D	C	İ	İ	İ	L
S	P	O	R	S	T	E	T	V	L	K	U
D	F	T	E	N	F	S	V	İ	U	İ	K
A	S	B	U	T	T	E	B	E	L	Y	B

SAĞLIK

BESLENME

SPOR

SORUMLULUK

TOPLUM

SU

TEMİZLİK

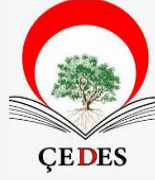
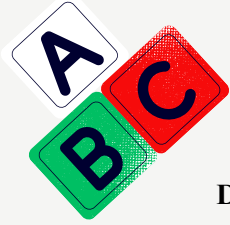
ÇEDES

BESİN

AİLE

ÇEVRE

BİLİNÇ

ÇEVREME DUYARLIYIM DEĞERLERİME SAHİP ÇIKIYORUM

Saklanmış kelimeleri bulabilir misin?

SAĞLIK

SORUMLULUK

TEMİZLİK

AİLE

BESLENME

TOPLUM

ÇEDES

ÇEVRE

SPOR

SU

BESİN

BİLİNÇ

Etkinlik : Kendine İyi Bak

Hedef Kitle : Temel Eğitim

Sınıfın kapısı bir anda açıldı ve öğretmenleri Berrin Hanım elinde kocaman bir kartonla içeriye girdi. Berrin Hanım yüzünde sıcak bir tebessümle sınıfa baktı ve “Günaydın çocuklar!” dedi. Çocuklar hep bir ağızdan “Günaydın öğretmenim!” diye karşılık verdikten sonra sabırsızca ellerini kaldırarak sorular sormaya başladılar: “Dersimiz ne olacak öğretmenim?”, “Bu kartonla ne yapacağız?”, “Ödevlere ne zaman bakacaksınız?” bu soru her meraklı öğrencinin günlük rutiniydi ve diğer bir merak konusu da “Öğretmenim, bugün hava çok güzel, beden eğitimi dersinde bahçeye çıkacak mıyız?”

Bu mahalledeki çocuklar için okulun bahçesi, hayatlarının en renkli yeri. Dar sokaklardan oluşan mahallede, çocuklar eski bazalt taşlarla döşeli yollarda ya da küçük alanlarda oyunlar oynamaya çalışıyorlardı. Okul bahçesi ise onların özgürce oynayabildiği, futbol, ip atlama, yakan top ve hatta basketbol oynayabildikleri geniş bir alandı. Geçen yıl bir proje sayesinde her sınıfa ait spor malzemeleri verilmiş, bu da çocukların mutluluğunu kat kat artırmıştı.

Berrin Hanım, çocukların bu neşesini ve heyecanını görünce gülümseyerek, “Tamam, tamam çocuklar, hepinizin sorularını cevaplayacağım,” dedi. Çocuklar öğretmenlerinin sözleriyle bir anda sakinleşip sessizleştiler. “Bugün sizinle sağlıklı beslenmenin önemini konuşacağız,” dedi Berrin Hanım. “Bu kartona, sağlıklı beslenmeyi hatırlatacak bir slogan yazacağız ve bu sloganla birlikte yediklerimize daha çok dikkat edeceğiz. Haydi, önce neleri severek yiyorsunuz, neleri hiç beğenmiyorsunuz, bunları konuşarak başlayalım!”

Sınıfın en iri çocuğu Ahmet, gülerek elini kaldırdı ve “Hamburger! Yanında içecek ve patates kızartmasını da unutmayalım, lütfen!” dedi. Ahmet’in bu sözleri sınıfta kahkahalarla karşılandı. Bu kez Ela, biraz çekinerek elini kaldırdı. “Bence en güzeli karnabahar, brokoli ve pırasa,” dedi. “Ama her mevsim olmuyorlar, çok üzülüyorum ve sabırsızlıkla mevsiminin gelmesini bekliyorum.” Ela’nın bu yorumu, sınıfın bazı çocuklarının yüzünü ekşitmesine sebep oldu ama Berrin Hanım onu destekleyerek, “Bravo Ela, mevsiminde sebze yemek gerçekten çok sağlıklı,” dedi. Söz sırası Nudanur’a geldi. Gülerek, “Ama öğretmenim, kek, poğaça, börek olmadan beslenme mi olurmuş?” dedi. Nudanur’un bu sözleri, annesinin yaptığı kekleri yanında getirmeyi seven tatlı yürekli Nudanur’un tatlıya olan düşkünlüğünü herkesin bilmesi nedeniyle çocukları yine güldürdü.

Berrin Hanım sınıfı dikkatle dinledikten sonra gülümseyerek, “Çocuklar, hepiniz farklı yiyeceklerden hoşlanıyorsunuz ama dengeli beslenmek, yani her gruptan yiyeceği gerektiği kadar tüketmek çok önemli,” dedi. “Örneğin, hamburger ve patates kızartması yiyebilirsiniz ama yanında sebzeler ve taze meyveler de olmalı. Tatlı yemeyi seviyorsanız, o zaman arada bir meyve de yemeye çalışmalısınız.” Sonrasında büyük kartonu sınıfın ortasına koydu. “Şimdi, hep birlikte sağlıklı beslenmeyi hatırlatacak bir slogan bulalım ve bu kartona yazalım!” dedi.

Çocuklar birbiri ardına önerilerde bulundular. Ahmet gülerek, “Hamburgerleri de unutmayan sağlıklı slogan!” dedi ve sınıf kahkahalara boğuldu. Ela daha ciddi bir şekilde, “Sebzelerle güçlen, meyvelerle serinle,” diye önerdi. Nudanur ise, “Tatlı da güzel, sebze de özel!” dedi. Berrin Hanım bu yaratıcı fikirleri dinleyerek çocukların sağlıklı beslenmeye olan ilgisinden mutluluk duydu. Sonunda sınıf, Ela’nın önerisini seçerek bir slogan belirledi: “Sebze ve meyve ye güçlen, dengeli beslen, sağlıklı yaşa!”. Bu sloganı büyük kartona yazdılar ve sınıfın duvarına astılar. Herkes, bu sloganı her gün görecektir ve sağlıklı beslenmenin güzelliğini hatırlayacaktı.

O günden sonra çocuklar beslenme kutularına hamburger, kek ya da patates kızartması koyduklarında yanlarına mutlaka meyve, sebze veya yoğurt da eklemeye başladılar. Ahmet artık hamburger yediği günler yanında salata getiriyor, Nudanur tatlının yanında bir dilim elma yemeyi ihmal etmiyordu. Sağlıklı beslenmenin önemini öğrenen minik yürekler, okul bahçesinde daha güçlü ve enerjik bir şekilde oyunlarına devam ettiler.

Azize DURMAZ

SORULAR

1. Günlük beslenme alışkanlıklarınızda en çok hangi besinler bulunmaktadır?
2. Siz de bir slogan yazmak isterseniz sloganınız ne olurdu?
3. Dengeli ve yeterli beslenmek için nelere dikkat etmeliyiz?

https://www.youtube.com/watch?v=ErKBU_TRz-Q

Video Tanıtıcı Notlar

Başlık: Hikâyelerle Çocuk Tiyatrosu 5. Bölüm - Alışveriş Bağımlılığı

Hedef Kitle: Temel Eğitim

Süre: 12 Dakika 51 Saniye

Konu: Sağlıklı Yaşam

<https://www.youtube.com/watch?v=owKE8hSHgEo>

Video Tanıtıcı Notlar

Başlık: Dijital Tayfa- Gerçek Sanala Karşı

Hedef Kitle: Temel Eğitim

Süre: 12 Dakika 07 Saniye

Konu: Sağlıklı Yaşam

<https://sagliklibesleniyorum.meb.gov.tr/ogrenci-saglikli-beslenme>

Video Tanıtıcı Notlar

Başlık: Lüp Lüp Sağlıklı Büyüyorum

Hedef Kitle: Okul Öncesi-Temel Eğitim

Süre: 43 Saniye

Konu: Yeterli ve Dengeli Beslenme

<https://sagliklibesleniyorum.meb.gov.tr/fiziksel-aktivite-ogretmen/?playlist=1beb968&video=7d0d449>

Video Tanıtıcı Notlar

Başlık: Sağlıklı Yaşam Eğitimi

Hedef Kitle: Temel Eğitim-Ortaöğretim

Süre: 3 Dakika 19 Saniye

Konu: VKİ-Spor Alışkanlığı

<https://www.youtube.com/watch?v=bYKa2OohpZg>

Video Tanıtıcı Notlar

Başlık: Akademik Uyanış

Hedef Kitle: Temel Eğitim-Ortaöğretim

Süre: 6 Dakika 3 Saniye

Konu: Başarı İçin Sağlıklı Beslenme

<https://www.youtube.com/watch?v=u1NF0apJgTw>

Video Tanıtıcı Notlar

Başlık: Teknoloji Bağımlılığı

Hedef Kitle: Temel Eğitim-Ortaöğretim

Süre: 2 Dakika 43 Saniye

Konu: Sosyal Medya, Oyun ve Cep Telefonu Bağımlılığı

<https://www.youtube.com/watch?v=qa30Qv9IVel>

Video Tanıtıcı Notlar

Başlık: Bir Şey Sorabilir miyim? 6.Bölüm

Hedef Kitle: Temel Eğitim-Ortaöğretim

Süre: 13 Dakika 31 Saniye

Konu: Teknoloji Bağımlılığı

MESAJINI GÜÇLENDİR

Ayet ve Hadisler

"Hastalandığım zaman bana şifa veren O'dur."

Şuarâ Sûresi, 26/80

"...Verdiğimiz rızıkların iyi ve güzel olanlarından yiyin..."

Bakara, 2/57

"Beş şey gelmeden önce beş şeyin değerini bil. İhtiyarlığından önce gençliğinin, hastalığından önce sağlığının, fakirliğinden önce zenginliğinin, meşguliyetinden önce boş vaktinin ve ölümünden önce hayatının."

Hâkim, Müstedrek, IV, 341.

"Senin üzerinde bedeninin de hakkı vardır!"

Tirmizî, Edeb, 41.

Özlü Sözler

"Halk içinde muteber bir nesne yok devlet gibi Olmaya devlet cihanda bir nefes sıhhat gibi"

Kanuni Sultan Süleyman

Sağlık varlıktan yeğdir.

Atasözü

Esma'ül Hüsnâ

ES-SELÂM (cc):

- Kullarına iyilik, sağlık ve güzellik veren.
- Her türlü tehlikelerden kurtaran.
- Korku ve kaygı duygularından emin kılan.

EL-KUDDÛS İSMİ HAYATIMA NASIL YANSIR?

- Eğitici, öğrencilere Esmâü'l-Hüsnâ'nın açıklamasını yapar.
- Öğrencilere "Allah'ın güzel isimlerinden olan Es-Selam ismini hayatımıza nasıl yansıtabiliriz?" sorusunu sorar.
- Cevaplar alındıktan sonra eğitici, yukarıda verilen açıklamaları öğrencilerle paylaşır.

ÖĞRENCİLERİMİZİN KALEMİNDEN

Değerli Eğitimci,

ÇEDES Projesi kapsamında bu ay yapılan etkinliklerin öğrencilerinizin kişisel, sosyal, duygusal ve davranışsal açıdan gelişimlerine katkılarını, duygu ve düşüncelerini kendi özgün dilleri ile ifade edebilecekleri bir öğrenci mektubu şablonu aşağıda verilmiştir. Bu ay yaptığınız etkinliklere katılım sağlayan ve gönüllü olan öğrencilere mektup şablonunu ulaştırarak, duygu, düşünce ve hislerini ifade edebileceklerine ilişkin açıklama yapınız.

Bu mektuplar yıl sonuna kadar muhafaza edilmelidir.

Sevgili Çedes Ailem,

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

1. Etkinlik

Etkinlik : Sağlıklı Beslenme

Hedef Kitle : Aile Bireyleri

Amaç : Aile bireylerine sağlıklı beslenme alışkanlıkları kazandırmak ve aile içi sağlıklı yaşam kültürünü güçlendirmek.

- Aile bireyleri sağlıklı yemek tarifleri üzerine çocukları ile birlikte sağlıklı bir öğün hazırlarlar.
- Aile bireyleri, günlük yaşamlarında uygulanabilir sağlıklı beslenme alışkanlıkları üzerine çocukları ile konuşur. Meyve ve sebzelerin sağlıklı beslenmenin önemi vurgulanır.
- Her aile bireyi, sağlıklı bir alışkanlık edinme hedefi belirler.
- Sağlıklı atıştırmalıklar için alternatifler belirlenir. Aile bireyleri, şekerli ve işlenmiş gıdalar yerine fındık, ceviz, yoğurt, taze meyve gibi sağlıklı atıştırmalıkları seçmeyi hedefler. Her birey, bu sağlıklı atıştırmalıkları gün içinde nasıl tüketebileceğini planlar.
- Aile bireyleri, haftalık beslenme planları oluşturur ve uygulamaya karar verirler.

2. Etkinlik

Etkinlik : Dijital Detoks Günü

Hedef Kitle : Aile Bireyleri

Amaç : Dijital cihazları bilinçli kullanmak ve aile içi sağlıklı iletişim kurmak.

- Aile bireyleri, çocuklarıyla birlikte ortak olarak belirledikleri bir gün boyunca dijital cihazları kullanmazlar.
- Aile bireyleri, belirledikleri zaman dilimlerinde kitap okuma, oyun oynama, açık hava yürüyüşleri gibi etkinlikler yapar, bu etkinlikleri de belirledikleri zaman diliminde aksatmadan gerçekleştirirler.
- Aile bireyleri dijital cihazlardan uzak kalmanın kendilerine nasıl hissettirdiği üzerine sohbet ederler.
- Aileler, günlük dijital cihaz kullanım sürelerini gözden geçirir. Etkili verimli zaman geçirmek için yapılabilecek etkinlikler üzerine planlamalar yaparlar.

3. Etkinlik

Etkinlik : Atıkları Ayırıştırıyoruz

Hedef Kitle : Aile Bireyleri

Amaç : Atıkların ayrıştırılmasının önemini ve çevreye olan faydalarını kavratmak.

- Çocuklar, geri dönüşümle ilgili eğitici bir video izler veya bir hikâye dinler ve ardından öğrendiklerini aileleriyle paylaşırlar.
- Aile bireyleri, evdeki atıkları ayırştırmak için bir gün belirlerler. Plastik şişeler, camlar, kartonlar ve kâğıtlar gibi geri dönüştürülebilir malzemeler ayrılır.
- Aile, her bir atık türü için uygun kutular yerleştirir ve malzemeleri bu kutularda biriktirir.
- Aile bireyleri, geri dönüşüm sürecinin nasıl işlediği hakkında bilgi alır ve hangi atıkların hangi geri dönüşüm merkezlerine teslim edileceği üzerine bir araştırma yaparlar.
- Aile bireyleri, geri dönüşümde kullanılacak malzemeleri topladıktan sonra, en yakın geri dönüşüm merkezine teslim eder veya geri dönüşüm kutularına atarlar.
- Aile bireyleri, çevreyi koruma adına bu tür alışkanlıkları günlük yaşamlarında nasıl sürdürebileceklerini tartışır.

<https://www.youtube.com/watch?v=NEfVw1fKXZw&t=224s>

Video Tanıtıcı Notlar

Başlık: MEB VELİVİZYON Ailem Dizisi 13.Bölüm

Süre: 11 Dakika 41 Saniye

Konu: Sorumluluk Almak

<https://www.youtube.com/watch?v=969MSxlnOVI&t=2s>

Video Tanıtıcı Notlar

Başlık: MEB VELİVİZYON Ailem Dizisi 14.Bölüm

Süre: 10 Dakika 11 Saniye

Konu: Veli Olmak

https://www.youtube.com/watch?v=cwVIHLK_7jo&t=1s

Video Tanıtıcı Notlar

Başlık: MEB VELİVİZYON Ailem Dizisi 22.Bölüm

Süre: 9 Dakika 52 Saniye

Konu: Çevreye Duyarlı Olmak

<https://www.youtube.com/watch?v=kKlZVpN8TJg&t=1s>

Video Tanıtıcı Notlar

Başlık: MEB VELİVİZYON Ailem Dizisi 23.Bölüm

Süre: 7 Dakika 57 Saniye

Konu: Temizlik Ailede Başlar

Değerli Velimiz,

ÇEDES Projesi kapsamında bu ayki değerlerimiz “sorumluluk, temizlik ve sağlıklı yaşam.”

Günümüzde, anne-babalara “Nasıl bir çocuk yetiştirmek istiyorsunuz?” sorusunu sorduğumuzda alınan cevaplar, genelde benzer görüşleri kapsar.

Başarılı, ne istediğini bilen, özgüven sahibi, kendini iyi ifade edebilen, öz bakım becerileri gelişmiş, yeteneklerini ön plana çıkartabilen, mutlu, yaşadığı çevreye uyum sağlayabilen...

Aynı soruya bir eğitiminin vereceği cevap da hiç şüphesiz temelde aynı olacaktır.

İdeal insanın en temel özelliklerinden birisi sorumluluk bilincine sahip olmasıdır. Sorumluluk bilincini kazanmak, oldukça uzun bir süreç olmakla birlikte, özellikle küçük yaşlardan kazandırılması gereken temel değerlerdendir. Temizlik ve sağlıklı yaşam bilincinin de tıpkı sorumluluk gibi küçük yaşlarda tohumları atılmalıdır. Çünkü bu değerler aynı zamanda huzurlu, mutlu ve başarılı bir yaşamın da temel anahtarlarıdır.

“Yaptığı işi sonuna kadar götüren ve yapmakta olduğu bir davranışın olası sonuçlarına katlanmayı göze alan çocuğa” sorumlu çocuk gözüyle bakabiliriz.

Bazen anne babaların küçük yaştaki çocuklarının yorulmasına dayanamadıkları için birçok şeyi onların yerlerine yaptıklarını gözlemlenir. Bu tarz bir yaklaşım, çocuğun rahatlığa alışmasına ve ileride büyük sorunların ortaya çıkmasına neden olur. Küçük yaşlarda kendisine ait işleri başkalarının yaptığına gören çocuk, ileriki yaşlarda da bunu devam ettirmeye çalışır ki, bu da anne-baba-çocuk arasındaki çatışmaların artmasına neden olabilir. Çünkü bir süre sonra anne-baba için de çocuğun sorumluluklarını öz bakım becerilerini takip etmek güçleşmeye başlar. Çocuğun sorumlu davranma bilinci kazanabilmesi için bunu bir ihtiyaç olarak görebilmesi, nedenleri hakkında bilgi sahibi olması önemlidir. Kuralların neden konduğu, sorumluluğun, temizliğin ve sağlıklı yaşam tarzının önemi anlatılmalıdır. Çocuklar, niçin bazı işleri yapmak zorunda olduklarını anlar ve bilirlerse, ne zaman ailelerine yardımcı olmaları gerektiğini, ne zaman bağımsız davranabileceklerini de öğrenmiş olurlar.

Bizler de Değerler Kulübü olarak, sorumluluk, temizlik ve sağlıklı yaşam konularında öğrencilerimizin farkındalığını ve bilgi düzeyini arttırmak ve bu değerleri içselleştirerek hayatlarına katmak konusunda destek olmak istiyoruz.

Hedeflerimize ulaşmada siz değerli velilerimizin destekleri bizim için çok önemlidir. Bu nedenle yapacağımız etkinlikler süresince sizlerin de bize destek olacağına inanıyoruz. Özellikle kaynaşma, duygu, düşünce ve fikir paylaşımı amacıyla yapacağımız “Veli Buluşmaları” etkinliğinde sizleri de aramızda

görmek, bizler için mutluluk verici olacaktır.

Kazanımlara ulaştırmada yapacağımız etkinliklerin etkili ve kalıcı olabilmesi için,

Bu ay yapmayı planladığımız etkinliklerin etkili ve kalıcı olabilmesi için;

- ✓ *Çocuğunuzla kulüp faaliyetlerinde yapılan etkinlikler hakkında sohbet etmenizi,*
- ✓ *Çocuklarınızla iletişiminizde olumlu söz ve eylemlere yer vermenizi,*
- ✓ *Kazanımları destekleyici anılarınızı anlatmanızı,*
- ✓ *Değerlerin aktarımının sağlanabileceği ortamlarda çocuğunuzla birlikte daha çok bulunmanızı,*
- ✓ *Çocuğunuzun olumlu davranışlarını takdir etmenizi,*
- ✓ *Eğitici tarafından çocuğunuza verilen görevlerde onu destekleyici olmanızı,*
- ✓ *Söz, tutum ve davranışlarınızla çocuğunuza örnek olmanızı önemsiyor vereceğiniz destek için teşekkür ediyoruz.*

MEBDinOğretimiTV

ÇEDES TÜRKİYE

cedesturkiye

cedes.meb.gov.tr
dinogretimi.meb.gov.tr

PUSULA

Çevre ve Değerlerde

ÇEDES Projesi Aylık Eğitici Kılavuzu-Aralık 2024

Sorumluluk-Temizlik-Sağlıklı Yaşam

ISBN: 978-975-11-8266-1

*Çevreme Duyarlıyım
Değerlerime Sahip Çıkıyorum*

Millî Eğitim Bakanlığı
Din Öğretimi Genel Müdürlüğü
Emniyet Mahallesi Gazeteci Yazar Muammer Yaşar Cad.
MEB Beşevler Kampüsü F Blok 06560
Yenimahalle/Ankara